kılavuzumuz bilimsel sosyalizm, silahımız partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi merkez yayın organı

yıl:2 sayı:34 — 16 temmuz 1977 cumartesi — 150 kuruş

ÖRGÜTLÜ, BİRLEŞİK GÜÇ YENİLMEZ

Genel Başkan Behice Boran'ın 9 - 10 Temmuz'da Ankara'da düzenlenen 4. il temsilcileri toplantısı açış konuşmasının özetini aşağıda yayınlıyoruz.

Yine bir hükümet bunalımı dönemi içindeyiz. Hükümet bunalımları artık Türkiye'nin kronik hastalığı haline geldi. Hükümet bunalımı deyimi, yalnızca, hükümetlerin kurulamaması veya kurulmalarının zorluğuna ilişkin değil. Hükümetler kurulduktan sonra da bunalım sürüp gidiyor, çünkü oturmuş, istikrarlı hükümetler kurulamıyor. 1970'lerde Türkiye «hükümet edemeyen hükümetler ülkesi» görüntüsünü vermektedir. O kadar ki, 12 Mart'ın balyozcu rejiminde dahi iki buçuk yılda dört hükümet geçti. Ve şuna da işaret etmek gerekir ki, «hükümet bunalımı» dönemi 1970'den önce başlamıştır.

«HÜKÜMET BUNALIMI»NIN NEDENLERİ TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN GELDİĞİ DARBOĞAZ VE SOSYAL SINIFLAR ARASI GÜÇ İLİŞKİLERİNDEKİ DEĞİŞİM VE GELİŞİMLERDİR.

Bu kadar uzun zamandan beri süregelen ve daha sonu da görünmeyen «hükümet bunalımı» olgusunun nedenleri partilerin ve parti liderlerinin «ülke çıkarlarını bir yana bırakıp dar parti çıkarlarıyla hareket ettikleri» gibi sözde izahlarla açıklığa kavuşturulamaz. Parti yönetim kadrolarının ve liderlerinin bir rolleri olmakla beraber sözü edilen bunalımın nedenleri daha derinlerde yatmaktadır. Bu nedenler Türkiye kapitalizminin gelip dayandığı dar boğaz ve ona ilişkin sorunlarla sosyal sınıflar arası güç ilişkilerindeki değişim ve gelişimlerdir.

Bu sorunlar ve gelişimler Partimize ait belgelerde ve Partili yazarların yazılarında bir hayli işlendi, açıklandı. Burada, yalnızca hatırlatmak üzere, kısaca özetleyeyim. 1960'ların son yıllarında Türkiye kapitalizminin sanayileşmesi pazar, finansman ve döviz kaynakları üçlü dar boğazına saplandı. Hafif sanayi ürünleri için iç pazar dardı, sınırları ihtiyaç duyulan hızla ve büyük oranda genişletilemiyordu. Dış pazarlarda ise fiyat ve kalite bakımından rekabet etme gücü yoktu tüm teşviklere, desteklemelere rağmen sanayi ürünleri ihracatı artırılamıyordu. Döviz tasarrufu sağlama gerekçesiyle ikame sanayi olarak kurulan sanayi işletmeleri makine ve yedek parçalarını ve büyük ölçüde ham madde ve ara mallarını dışarıdan ithal ettikleri için ithalat azalmıyor, artıyor ve döviz ihtiyacı hafiflemiyor, şiddetleniyordu. Geleneksel ihraç maddelerinde ise fişek gibi yükselen ithalatın döviz ihtiyacını karşılayacak bir ihracat artışı yer almıyordu. Tersine, son yıllarda toplam ihracat önce miktarca, sonra değerce de gerilemeler kaydetti. Bugün dış ticaret açığı 3.5 milyar dolara yaklaşan düzeye ulaştı. İşçi dövizleri ve turizm gelirleri bu açığı karşılayamadığından dış ödemeler dengesi de 1.5 milyar dolaylarında açık vermektedir.

Dış ticaret yıl yıl ardına, Türkiye ölçülerinde böyle astronomik açıklar vermeseydi bile Türkiye ekonomisinin döviz ve finansman kaynağı açığı olacaktı. Türkiye kapitalizminin gelişme hızı % 7 dolayındadır. Bunun önemli bir kısmı tarımda elverişli hava şartlarına bağlı ürün artışı olsa da, yine, sanayileşme, Türkiye'nin iç ve dış finansman kaynaklarını zorlayan, aşan bir orandadır.

Türkiye sanayisinin bugün geldiği noktada karşılaştığı bir sorun da şu: Tüketim sanayii, iç pazarı yeterince genişletememekten ve dış pazarlara açılamamaktan bir tıkanıklığa girmiştir. Hafif sanayiden ağır sanayie geçmek bir zorunluk olarak belirmiştir. Bu doğrultuda bir yönelme büyük iç ve dış finansman kaynakları gerektirmektedir. Bu zorunluluk finansman dar boğazını daha da darlaştırmaktadır. İç tasarruflar yatırımların finansmanını karşılayacak ölçüde değildir ve geçen yıl bankalar mevduatında gerileme görülmüştür. Devlet bütçesi büyük açıklar vermektedir. MC hükümeti Merkez Bankası kaynaklarını sonuna kadar zorlamak, açık finansman yani para basma makinalarını işletmek yoluna gitmiştir. Basındaki haberlere göre haftada bir buçuk milyar lira dolayında tedavüle para sürmüştür. Döviz ve dış kredi kaynaklarının kuruması karşısında, yine MC hükümeti, DÇM (Dövize Çevrilebilir Mevduat) uygulamasına baş vurmuştur. Kısa vadeli ve yüksek faizli dış borç demek olan bu uygulama ile MC, durumu iki yıl idare etmiş, ama bu kaynak da tıkanmış ve DÇM'lerin toplam 1 milyar doları aşan bölümünün ve faizlerinin içinde bulunduğumuz bu Temmuz ayında ödenmesi vadesi gelmiştir.

MC hükümeti yeterince dış kredi kaynaklarını bulamamıştır. Uluslararası finansman kuruluşları ve yabancı bankalar MC iktidarındaki Türkiye'ye borç vermeyi reddetmişlerdir, veya daha doğrusu, krediyi vermeyi bir takım ekonomik —ve politik— şartların yerine getirilmesine bağlamışlardır. Kalkınma hızının düşürülmesi, çok yüksek oranda devalüasyon, kemerleri sıkma politikası başta gelen şartlardır. Bu ekonomik şartların ardında da, Kıbrıs sorununun çözümlenmesi, ABD ile ilişkilerin onların isteklerine uygun düzenlenmesi gibi politik şartlar yatmaktadır.

Durum o raddeye gelmiştir ki, yeni yatırımlar ve başlanılmış yatırımların tamamlanışı yavaşlamıştır. İthalat için gerekli döviz transferleri yapılamamış, hatta dış ülkelerdeki devlet görevlileri vaktinde maaş-

(Devamı 2. sayfada)

partili, çark başak'ın en iyi muhabiri, en iyi dağıtımcısı ve en iyi okuyucusudur.

larını alamamışlardır. Ham madde, yedek parça, ara mal darlığından ötürü sanayi işletmeleri faaliyetlerini yavaşlatmaya, durdurmaya başlamışlardır.

Uluslararası kuruluşların, yabancı devletlerin istedikleri ve yerli büyük burjuvazinin de mutabık olduğu zorlu tedbirleri ve çözümleri, seçimler kapıda göründüğü bir zamanda MC hükümetinin almaya cesaret edemeyeceği, cesaret etse de koalisyonun iç yapısının buna elverişli olmadığı bilindiği içindir ki, seçimler dört ay önceye alındı.

CHP, İKİ YANLI NİTELİĞİNİN BİR YANIYLA, DAİMA BÜYÜK BURJUVAZİYİ, ABD'Yİ VE BATI AVRUPA DEVLETLERİNİ KOLLUYOR.

CHP buna niye razı oldu? CHP liderinin ileri sürdüğü gerekçe ile mi, yani, daha fazla kan dökülmesin, Türkiye daha fazla batmasın, iflasa sürüklenmesin diye mi razı oldu? Subjektif olarak bu çeşit düşünceler etkin olmuş olabilir. Bilemeyiz. Ama ortada nesnel bir gerçek var: Türkiye politikasında büyük burjuvazinin ve işbirlikçisi olduğu emperyalizmin sözünün geçer olduğudur ve CHP'nin, iki yanlı niteliğinin bir yanıyla, daima büyük burjuvaziyi, ABD'yi ve Batı Avrupa devletlerini kolladığıdır. Son hükümet programı göstermiştir ki, bu kollama, kendisine destek olan, oy veren kitleleri kollamaktan daha ağır basabilmektedir.

TÜRKİYE'NİN KAPİTALİST EKONOMİSİNDE YER ALAN OLUŞUMLAR SINIFSAL DURUMA VE SINIFLARARASI İLİŞKİLERE, ORADAN DA PARTİLER DÜZEYİNDEKİ POLİTİK DURUMA YANSIDI.

Türkiye'nin kapitalist ekonomisinde yer alan bu oluşumlar elbette sınıfsal duruma, sınıflararası ilişkilere de yansıdı. Oradan da, partiler düzeyindeki politik duruma.

Önce, ekonomik değişim ve oluşumların burjuvazi içinde doğurduğu duruma kısaca bir bakalım. Burjuvazi içindeki sanayi sermayesi, ticaret sermayesi kesimleriyle büyük toprak sahipleri kesimi arasındaki eskidenberi süregelen ittifak bozuldu, hepden ortadan kalkmadıysa da. Sanayiciler ticaret ve tarım kesiminden sanayie fon aktarılmasını sağlamaya, sanayileşmeyi güçlendirmeye yönelik taleplerle ortaya çıktılar. 1969 ve 70'in AP iktidarı bu talepleri az çok karşılamayı amaçlayan yasal girişimlerde bulunarak, önemli bir devalüasyon yaparak durumu idare etmeye çalıştı, ama başaramadı. Acil ekonomik sorunlara büyük burjuvazi yararına çözümler getirmek, çözüm getirilemiyorsa tedbirler almak ve başta işçi sınıfının politik ve ekonomik mücadelesi olmak üzere tümüyle demokratik toplumsal muhalefetin gücünü, direncini kırmak için 12 Mart rejimi oluşturuldu. İşçi sınıfından ve tümüyle demokratik toplumsal muhalefetten ürküntüsü, sınıf içi kesimler ayrışımından, kesimler arası çıkar çekişmelerinden daha ağır basan büyük burjuvazi kendi içinde toparlanarak kesimler arası ittifakını yeniden pekiştirdi. Sanayici kesimin özlem ve talepleri göreli olarak arka plana itildi, büyük tüccarlar ve toprak sahipleri, emlak burjuvazisi ağırlığını duyurdu. Demirel'in ve partisinin olabildiği kadarıyla «liberal demokratik çizgisini» bırakıp daha gerilere kayması da aynı nedenle ve bu zamandan başlar. Bu gerileme bugün o noktaya varmıştır ki, Demirel, hangi konuda konuşursa konuşsun, milliyetçiler - solcular ayırımı ve şiddetli bir antikomünizm ticareti yapmaksızın ağzını açmamaktadır. Bu ayırım ve politik ticaretle işçi sınıfını ve tümüyle demokratik toplumsal muhalefeti kuşatıp toplumdan soyutlamaya, böylece etkisini, mücadele gücünü kırmaya çalışmak tüm diğer sorunlara öncelik almaktadır, büyük burjuvazi için de. Demirel ve AP de yetmemektedir bu iş için. AP'nin yanı sıra MHP'yi oluşturup geliştirmiştir büyük burjuvazi aynı amaçla.

Şimdi büyük burjuvazinin sanayici kesimi daha gür sesle, daha ısrarlı taleplerle politika sahnesindedir. Büyük burjuvazi içindeki kesimlerle sürtüşme ortadan kalkmış değildir. Yüksek taban fiyatlarına, destekleme alımlarına karşı çıkma; tarım sektörünü, serbest meslekler kesimini, küçük ve orta sanayicileri, büyük ithalatçı ve ihracatçıları daha fazla vergilendirecek, bu kesimlerin vergi kaçırmasını önleyecek bir «vergi reformu» isteme, burjuvazi için kesimler arası bu çıkar çelişkilerinin birer ifadesidir.

Burjuvazi içinde bir de tekelci ve tekel dışı kesimlerin ayrışımı ve sürtüşmesi vardır. Dayanıklı tüketim malları üreten, montaj niteliğindeki sanayi kollarında tekelleşme belirgindir. Bu tür sanayide yoğunlaşan sermaye grupları ağır sanayie de el atacak durumda ve eğilimde olsalar da mevcut yatırımlarını korumayı da gözetmektedirler. MSP'nin, kendisinin ağır sanayi kurulmasını savunmasına montajcıların karşı çıktığı iddiasında kanımızca bir gerçek payı var. Anadolu'da ticaret, ulaşım, tefecilik kesimlerinde birikmiş sermayenin tekelci montaj sanayi dışındaki sanayi kollarında yatırım alanları aradığı ve MSP'nin ülke yüzeyine yayılmış ağır sanayi işletmeleri kurulması tezinin —pratikte gerçekleşebilme olasılığı sorunu bir yana— bu sermaye kesimlerinde yankılandığı söylenebilir. Tekelci ve tekel dışı büyük burjuvazinin ağır sanayi konusunda devletin rolüne ve payına ilişkin kuşkuları vardır. Kimi ağır sanayi tesislerinin devlet tarafından kurulmasını kabul etmekle beraber özel sektör, ağır sanayi sektörünün dışında bırakılmak istememektedir. Eskiden beri özel sektör devletçe kurulmuş ve kurulacak işletmelerin rantabl, kârlı duruma geldikten sonra özel sektöre devrini istemiştir. Devletle ortak tesisler kurmak ve tesislerin yönetimini kendi elinde tutmak da özel sektörün bir diğer isteğidir.

Ama sanayici kesimin ısrarla ön plana çıkardığı talepler bugün bunlar değildir. Şimdi en gür sesiyle sürekli tekrarladığı talepler işçi sınıfına ilişkindir. Ücretlerin ve parasal diğer ödeme ve hakların dondurulması, en azından sınırlandırılıp yükselişinin yavaşlatılmasıdır. «Çalışma barışı»nın sağlanması, yani işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin, sendikal hareketinin dizginlenmesi, sermaye yararına kontrol altına alınmasıdır. Diğer bir deyimle büyük sermaye ele geçirdiği artık değeri büyütmek talep ve gayretindedir. Büyük burjuvazi bu yoldan finansman kaynağı sorununu çözmek istemektedir.

BÜYÜK BURJUVAZİNİN POLİTİK SORUNU ; İŞÇİ SINIFININ VE EMEKÇİ HALK KİTLELERİNİN BİLİNÇLENMESİ, KAPİTALİST SİSTEME KARŞI TEPKİLERİNİN, MÜCADELELERİNİN GELİŞMESİDİR.

Özetlemeye çalıştığım ekonomik sorunlar ve güçlüklerle karşı karşıya olan büyük burjuvazinin bir de bir büyük politik sorunu vardır, ekonomik egemenliğini tehdit eden politik bir sorun. O da, işçi sınıfının ve daha geriden emekçi halk kitlelerinin giderek bilinçlenmesi, kapitalist sisteme karşı tepkilerinin, mücadelelerinin gelişmesidir. Buna bağlı olarak da büyük burjuvazinin politik düzeyde kitle tabanını giderek yitirmesi, politik egemenliğinin tehlikeye düşmesidir.

1960'lardaki göreli hızlı sanayileşmenin doğal sonucu olarak işçi sınıfı güçlendi. 1961 Anayasası eskiye kıyasla çok daha geniş demokratik hak ve özgürlükler getirdi. Daha da önemlisi işçi sınıfı ve onun safında yeralan ve hiç değilse yandaşı olan aydın kesimi bu demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıktılar, ısrarlı savunucu, takipçisi oldular. Demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkma ve bu uğurda mücadele giderek köylü, kentli emekçi kitlelere de yayıldı. 1960 - 71 yılları demokrasi mücadelesinin hızla geliştiği dönemdir.

Bu demokrasi mücadelesinin en önemli ve anlamlı bir yanı da şuydu: Sosyalizm için mücadele ile ilişkin olarak, onunla iç içe geçerek veriliyor ve gelişiyordu. 1961'de T.İ.P. kuruldu, 1962'den itibaren bilimsel sosyalist doğrultuda bir raya oturmaya başladı. Türüğüyle ve 1964 Şubatında I. Büyük Kongre'sinde kabul edilen programıyla TİP, işçi sınıfı partisi olduğunu ve sosyalizmi hedef aldığını ilan ediyordu. Bir yandan sosyalizm hedefini vurguluyor, bir yandan da, o dönemde çok kullanılan deyimiyle, 1961 Anayasası'nın «eksiksiz tastamam» uygulanması mücadelesini veriyordu. Parti dışında kalan, farklı görüşteki sol gruplar da sosyalizm yanlısı olduklarını açıklamaktan geri durmayarak demokratik mücadeleye katılıyorlardı. Sosyalizmi hedef alan demokrasi mücadelesi işçi sınıfının ekonomik/sendikal mücadelesine de yansımakta gecikmedi. 1967'de sınıf sendikacılığını esas alan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu —DİSK— kuruldu.

Daha ilk yıllarda, 1965'den önce, büyük burjuvazi ve onun partileri ve iktidarları bu gelişmeyi önleme çabasına girdiler. Bir yanda demokratik özgürlükleri kısıtlayıcı yasa tasarıları hazırlarken, öte yandan TİP'in toplantılarına kaba kuvvet saldırıları düzenlediler. Bununla beraber büyük burjuvazi ve onun partileri henüz kitle tabanını yitirme sürecine girmemişlerdi. 1965 seçimlerinde AP oyların % 52'sini alarak milli bakiyeli nisbi seçim sistemine rağmen parlamentoda salt çoğunluk sağladı.

Büyük burjuvazinin politik egemenliği açısından ilk tehlike işareti 1969'da belirdi. Az önce belirttiğimiz, burjuvazinin içinde oluşan ayrışımlar partiler düzeyine AP'den bir bölümün ayrılarak DP'yi oluşturması ve MHP'nin ortaya çıkışı biçiminde yansıdı. Büyük burjuvazinin has partisi AP yine iktidarı aldıysa da oyları % 46'ya düştü. Bu düşüş 1973 seçimlerinde yüzde kırkın da hayli aşağısına kadar indi.

CHP HAREKETİNİN GEREKÇESİ, SOSYALİZME GEÇİŞE SET ÇEKMEKTİR.

Yükselen işçi sınıfı hareketine ve genelinde demokratik toplumsal muhalefete karşı kapitalist düzenin, dolayısıyla büyük burjuvazinin, tepkisi ikili oldu. Birincisi 1960'ların ortalarında ortanın solu meydana çıkarıldı. İnönü'nün ortanın solu politikası için ileri sürdüğü gerekçe açıktı: Memleket tehlikeli biçimde sola kayıyordu. Bunu önlemek gerekliydi. Ecevit'in Ortanın Solu adlı kitabında da gerekçe aynıydı: Sola duvar çekmek. Bugün Demokratik Sol adını alan CHP hareketinin gerekçesi de aynıdır : Komünizmi önleme iddiasıyla kapitalist düzeni sürdürmek, sosyalizme geçişe set çekmektir.

Yerleşik düzenin, dolayısıyla büyük burjuvazinin işçi sınıfı hareketine ve genelinde demokratik toplumsal muhalefete karşı ikinci tepkisi MHP'yi oluşturmak ve geliştirmek oldu. CKMP'yi Türkeş ve arkadaşlarının ele geçirmesiyle başlayan oluşum süreci MHP'ye dönüşmekle noktalandı ve MHP'nin iktidara ortak olup kitle tabanının genişletilmesiyle bugünkü duruma ulaştı. Aynı zamanda, büyük burjuvazinin has partisi AP daha da sağa kayarak MHP ile bütünleşmeye yöneldi.

Demokratik özgürlükler savunucusu CHP hareketiyle açık tam boy faşizmin partisi MHP'nin aynı toplumsal kaynaklardan filizlenip boy atması şaşırtıcı gibi görünse de aslında hiç de şaşırtıcı değildir.

Düzen için ve onun egemen sınıfı burjuvazi için temel sorun işçi sınıfının politik, ekonomik ve ideolojik hareketini ve onun başını çektiği genelinde demokratik toplumsal muhalefeti kontrol altına alabilmek, kontrol altında tutabilmek, sosyalizme yönelişi engelleyerek kapitalizmi sürdürebilmektir. Bu amacı gerçekleştirmek için de büyük burjuvazinin elinde iki yöntem vardır. 1) Bastırmak, sindirmek, 2) Oyalamak, oyalayarak sosyalizm yolundan saptırmak.

Kapitalist düzenin kendi ekonomik ve politik kural ve kurumlarıyla burjuva demokrasisi çerçevesi içinde işleyebildiği hallerde birinci yöntemin aracı batıda geleneksel «muhafazakar partiler»dir. (Bizde eski DP ve bugünkü AP). Burjuva demokrasisi çerçevesi içinde durumun idaresi zorlaştığı hallerde ve ölçüde doğrudan faşist partiler boy gösterir ve boy atar. (Bizde MHP). İkinci yöntemin aracı ise sosyal demokrasi, sosyal demokrat partilerdir. (Bizde demokratik sol CHP).

Büyük burjuvazi duruma, verili şartlara göre, her iki yöntemi ve onun araçları partileri ya bir arada kullanır, ya da birini iktidara getirir, ötekisine set çeker.

Bizde 1945'ten bu yana girişilen burjuva demokrasisi uygulamasının Batılı demokrasilerden önemli bir farkı var: Son yıllarda «Çoğulcu Demokrasi» adı verilen bu demokrasinin çoğulculuğu burjuva partileriyle sınırlı olmuştur. 1961'e kadar işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan, bağımsız partisinin bu çoğulcu olduğu iddia edilen demokraside yer almasına müsaade edilmemiştir. O günden bugüne kadar da işçi sınıfının politik, ekonomik, ideolojik mücadelesi Ceza Kanununun 141, 142 ve diğer anti-demokratik maddelerinin tehdidi altında tutulmuş, sınırlandırılmıştır. Bundan ötürü, işçi sınıfının üçlü mücadelesinden özellikle politik ve ideolojik mücadelesi gereğince gelişip güçlenememiştir.

TİP'İN KAPATILMASIYLA, DEMOKRATİK TOPLUMSAL MUHALEFET VE İŞÇİ SINIFININ İLERİ SENDİKAL HAREKETİ SOSYAL DEMOKRASİYE KAYMIŞTIR.

Bu duruma bir de şu olguyu eklemek gerek. 1961'den sonra geçten gece gelişip hızlanan işçi sınıfının bağımsız politik hareketi, önce, 1968 - 70 arası iç ideolojik mücadelelerle sarsıntı geçirmiş, sonra da 1971'de kapatılıp yöneticileri hapse atılarak kesintiye uğratılmıştır. 1961 öncesi gibi meydan yine burjuva partilerine boş kalmıştır. Bu boşlukta sosyal demokrasi, demokratik sol CHP, boyatmıştır. Demokratik toplumsal muhalefet elde kalan biricik alternatif olarak ona kanalize olmuş, CHP bu muhalefetin başını çeker konuma gelmiştir. İşçi sınıfının sosyalizmi hedef alan bağımsız partisi, TİP, ortadan kalkınca işçi sınıfının ilerici sendikal hareketi de kuruluş çizgisini koruyamamış, sosyal demokrasiye yani CHP'ye kaymıştır. İşçi sınıfının bağımsız partisinin ülke politika sahnesinden uzaklaştırılışı, büyük burjuvaziye ilerici sendikal hareket üzerinde planlar tezgahlamak ve uygulamak olanağı vermiştir. İşçi sınıfının ilerici sendikal hareketi de dahil olmak üzere tümünde demokratik toplumsal muhalefet, yalnızca başka alternatif bulunmadığı için zorunlu veya doğal olarak CHP'ye yönelmekle kalmamıştır; TİP'in kapatılması sonucu, ülke politik hayatında demokrasi mücadelesiyle, sosyalizm mücadelesinin içiçeliği ortadan kalktığından, demokrasi mücadelesi sosyalizm mücadelesinden koptuğundan, demokratik toplumsal muhalefet özünde de bir ölçüde sosyal demokratlaşmıştır. Bunun içindir ki, 1977 seçimlerinde TİP, bütün vurgulamalarına rağmen faşizme karşı demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesiyle bütünlüğünü ilerici demokrat, sol seçmenlere yeterince kabul ettirememiş, demokrasi ile sosyalizm arasında son 7 yılda oluşturulmuş kopukluğu giderememiştir. TİP'in iki yıllık yaşamı ve seçim çalışmaları bunu başarmaya yetmemiştir. TİP'in seçimlerde beklenenin çok altında oy almasının kaynağında bu olgu da vardır.

KİTLELERİN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜNÜN BEKLENTİLERİ VE POLİTİK BİLİNÇLERİ HENÜZ SOSYALİZMDE ÇÖZÜM ARAYACAK DÜZEYE ÇIKMAMIŞTIR.

1977 seçimlerinden büyük burjuvazinin en gerici sağ partileri AP ve MHP oylarını önemli oranda artırarak çıktılar. Ama bu durum büyük burjuvazinin politik kitle tabanını yitirmekte oluşu olgusunu ortadan kaldırmıyor. AP yitirdiği oyların bir bölümünü yeniden kazanmıştır, ama eski durumuna gelmekten uzaktır ve bir daha % 52 oranında oy alabilecek değildir. Artık kapitalist gelişme işçi emekçi kitlelerin yükselen beklentilerine ve taleplerine cevap veremediğinden, kitleler kapitalizmden giderek artan hızda koptuğundan AP'nin eski düzeyine gelmesi mümkün değildir. Bunun içindir ki Demirel kitlelere genel ve soyut bir «Büyük Türkiye» yaratma vaadinin ötesinde somut vaatlerde bulunamamakta, bunun yerine korkutarak kitle tabanı kazanmaya çalışmaktadır, seçimlerde de oy toplamak için aynı taktiği kullanmıştır. «Beynelmilel komünizm tehlikesi» iddiası, milliyetçiler - solcular kutuplaşması yapıp bu ayrımı ısrarla işlemesi bundandır. Hayat pahalılığından, şiddetli geçim sıkıntısından, işsizlikten, çalışma ve çocuklarının eğitim güvensizliğinden bunalan, yarınının ne olacağından kaygılanan halk kitlelerine bütün bunların sorumlusu diye bir düşman gösterilmekte, buna karşı, komünizme, solculuğa karşı kitleler birleştirilmeye çalışılmaktadır. Komünizm, solculuk bütün olumsuzlukların, sorumluluğun üzerine yüklendiği günah keçisi yapılmak istenmektedir.

MHP'nin oylarını arttırması olayı AP'nin oylarını artırmasından nitelikçe farklıdır. AP kapitalist düzenden henüz kopmamış olan kitlelerin oylarını toplamaktadır. Unutmamak gerekir ki, Türkiye kapitalizmi tüm sorunlarına, dar boğazlarına, dengesizliklerine, dışa bağımlılığına rağmen küçümsenmeyecek bir oranda gelişegelmiştir. Bu gelişmenin büyük burjuvazi dışındaki ve altındaki toplum katlarına da serpintileri, bir ölçüde kazandırdıkları olmuştur. Sosyalizmin bir hayal veya özlem olmaktan çıktığı, dünya nüfusunun üçte birinden fazlası için pratiğe geçirilmiş gerçek bir sistem olduğu koşullarda, dışa bağımlı geri Türkiye kapitalizminin büyük burjuvazi dışındaki toplum katlarına, hele emekçi kitlelere sağladıkları aslında yetinilecek nitelikte ve ölçüde değildir, sosyalizmin sağlayacakları ile hiç kıyaslanamaz. Ne var ki, kitlelerin büyük bir bölümünün beklentileri ve politik bilinçleri henüz sosyalizmde çözüm arayacak düzeye çıkmamıştır.

MHP'ye oy verenler, onun kitle tabanını oluşturanlar ise mevcut kapitalist düzenden kopmuş, yeni arayış içinde olanlardır. Kapitalist düzene karşı çıkan, ama anti-komünizm şartlanmasıyla küçük burjuva emekçi sınıfa özgü bilinen ideolojik tutumla sosyalizmden uzak duran kitlelerdir. MHP'nin göreli olarak gelişmiş yörelerden ziyade, daha geri durumda olan Orta Anadolu ve hemen çevresindeki doğu ve güney illerinden oy toplaması da yargıyı desteklemektedir. MHP'nin «kapitalizme de, sosyalizme de karşı olma» ideolojisi, tek güçlü lider imajı, politik çizgisi geri olan küçük burjuva kesim için biçilmiş kaftandır. Kapitalizmden kopanların, arayış içinde olanların MHP'ye yönelmesini önlemek, onları sosyalizme kanalize etmek işçi sınıfı partisinin, TİP'in, kitleler içinde ve ülke politikasında etkinliğini artırmasıyla sağlanabilecektir. Partimizin önündeki dönemde daha geniş ölçüde kitlelere açılması, örgütlenişini ve propagandasını geliştirmesi bu bakımdan da ivedilik kazanmaktadır.

MSP, kimilerinin iddia ettiği gibi halk kitlelerinin, kapitalizme karşı dinsel, islamcı tepkisinin oluşturduğu parti değildir. Kitlelerin bir bölümünün kapitalizme karşı, dinsel tepkisini kendi kitle tabanını geliştirmek için taktik olarak kullanıyor. MSP olgusu biraz karmaşık niteliktedir. Çok söy-

lendiği üzere, büyük kentlerin, özellikle İstanbul'un büyük burjuvazisine karşı Anadolu'da belli sermaye birikimine ulaşmış burjuvazinin tepkisinin oluşturduğu partidir ve esas itibariyle bu burjuvazinin isteklerine cevap vermek isteyen önerileri, «ülke çapında sanayi hamlesi» sloganı gibi, ileri sürmektedir. Tekelci büyük burjuvaziyle de ilişkisi vardır. Başlangıçta Çukurova tekelci büyük sermaye grubu ile olan bu ilişki iktidar ortaklığı süresinde kimi parti üyelerinin tekelci büyük sermayeyle de ilişki kurması yönünde genişlemiştir.

«Kitlelerin islamcı tepkisi» konusunda da bir olguyu belirtmek gerekir. MSP'nin dinciliği ve diğer partilerin de değişik ölçülerde dinsel öğeleri politik amaçlarla kullanmaları halkın dinsel inançlarına, duygularına, taleplerine cevap vermek için değildir. Halkın dinselliği, dinsel tutum ve davranışları bilinçli olarak geliştirilmeye, güçlendirilmeye çalışılmaktadır. Bugün yaratılan dinsel hava ve ortam, halk kitlelerinin geleneksel ve bir anlamda doğal dinselliğinin üstündedir. Solculuğa, sosyalizme karşı burjuvazi ideolojik düzeyde dinsel medet ummaktadır. MSP'nin kendi deyimiyle «manevi kalkınma»yı ısrarla vurgulaması, her fabrika bacası yanında bir minare görmek ve işçiyi çalıştığı tezgaha «ekmek kapısı» olarak bağlamak dileği bundandır. MHP'nin ırkçı milliyetçiliğine, mukaddesatçılığı da eklemesi, «Milliyetçi ve Müslüman Türkiye» sloganını benimsemesi bundandır.

Büyük burjuvazinin önemli kesiminin şimdi MSP'ye karşı çıkar durumda bulunmasının birkaç nedenine işaret edilebilir. Birincisi ve en yüzeysel neden, iktidar ortağı olarak MSP'nin büyük burjuvaziyle ilişkileri, bu burjuvazinin alıştığı ve benimsediği biçimde yürütmeyişi olabilir. Daha ciddi bir nedense, MSP'nin ülke yüzeyine yayılacak bir «ağır sanayi hamlesi»ni gerçekleştirme iddiasının ve bunda devletin rol ve payının ne olacağı, özel sektöre ne yer vereceği konusunun bu sektörde doğurduğu kuşkulardır. Üçüncü bir neden de, ABD ve AET ile ilişkilerin düzelmesini, kredi kaynaklarının ve pazar olanaklarının açılmasını bekleyen ve bunun için de Kıbrıs sorununun ivedilikle çözülmesi gerektiğini gören büyük sermayenin, MSP'nin bu konularda taviz vermeyi görünürde reddeden tutumuna tepkisidir.

CHP YANLISI, BÜYÜK BURJUVAZİ KESİMİ CHP'Yİ İKTİDAR YAPMAYA TÜM GÜCÜYLE ASILMAMIŞ, TÜM AĞIRLIĞINI KOYMAMIŞTIR.

Şimdi bu veriler ve değerlendirmeler ışığında içinde bulunduğumuz hükümet bunalımına bakınca egemen sınıf büyük burjuvazi düzeyinde şu olguyu saptayabiliriz, sanıyorum. Büyük burjuvazi, yeni bir MC koalisyonu mu, tek başına CHP iktidarı mı, konusunda tereddüte düşmüştür veya bu konuda kendi içinde ayrılmıştır. 1973 seçimleri sonrasından farklı olarak 1977 seçim sonrasında büyük burjuvazi tek başına CHP iktidarı yanlısı görünmüştür. Dış ilişkiler sorunlarının çözülmesinde ve dolaylı olarak, kısmen de iç sorunların ele alınabilmesinde Kıbrıs sorunu anahtar sorun haline gelmiştir, büyük burjuvazi ve onun iktidarı için. Geçmiş MC iktidarı ne bu sorunu, ne de ABD ve AET ile ilişkiler sorunlarını çözememiştir. Büyük burjuvazi CHP iktidarının bu çözümü getirebileceğini düşünmüştür. Ama öyle görünüyor ki, bu düşüncede tam bir birleşme olmamıştır ve CHP yanlısı büyük burjuvazi kesimi de CHP'yi iktidar yapmaya tüm gücüyle asılmamış, tüm ağırlığını koymamıştır. Büyük burjuvazi sosyal demokrasiyi, demokratik sol CHP'yi, ikinci alternatif partisi olarak görmek ve benimsemekle beraber bir takım kuşkular da taşımaktadır. Genel olarak sosyal demokrasi, ve bu arada bizde CHP, kitle tabanını geliştirebilme, kitleleri sosyalizmden sosyal demokrasiye saptırabilmek için onlara bir takım demokratik özgürlükler ekonomik - sosyal hak ve çıkarlar vaadetmek, iktidara geldiğinde de az veya çok bunları yapmak zorundadır. Oysa en CHP yanlısı olarak görünen büyük burjuvalar dahi bu demokratik zorunluluktan ve CHP'nin ekonomik programından tedirginlik duymaktadırlar. Bizim geri kapitalizmin büyük burjuvazisinin politik bilinci gelişmiş kapitalist ülkelerin burjuvazisininkinden geridir. Demokratik hak ve özgürlüklerin az çok var olduğu bir rejimde daha esnek ve oynak bir politikayla işçi emekçi kitleleri kontrol altına almak yerine, tepeden inme bir baskı rejimiyle bu kontrolu sağlamak daha uygun gelmektedir. Ayrıca, işçi emekçi sınıflara taviz verebilecek durumda da görmemektedir kendisini. Tersine, daha önce belirttiğim gibi ücretlerin ve paralı diğer hakların dondurulması en azından sınırlandırılması, tarım ürünlerine yüksek taban fiyatları saptanmamasını talep etmektedir.

Şimdi, hükümet kuruluşuna ilişkin olarak bir başka noktayı da belirtmek gerek. Partilerin davranışlarını, özünde, temsilciliğini ve sözcülüğünü ettikleri sosyal sınıflar belirlemekle beraber, sınıf ve parti özdeş değildir. Hele burjuva partilerinin ve yöneticilerinin kendi sınıfsal çerçeveleri içinde kalmakla beraber, ayrıca partisel ve kişisel hesapları da vardır. CHP'nin tek başına iktidar olma isteği karşısında eski MC partilerinin ve yöneticilerinin bu partisel ve kişisel hesapları ağır basmıştır ve kendi saflarından CHP'ye olası kaymaları önlemek için canlarını dişlerine katarak seferber olmuşlar ve başarmışlardır da.

Daha önce Partimizin belirttiği üzere CHP'nin en çok oy almış, parlamentoda en fazla sandalyeye sahip olan parti olarak iktidara talip olması hatta tek başına iktidar olabilmek için azınlık hükümeti kurmaya girişmesi doğaldı, haklıydı. Kendisine oy vermiş ve destek olan kitlelere karşı da bir göreviydi bu. Ama diğer partilerin açıktan desteklemeyi reddedecekleri önceden belli iken ve bu red de fiilen gerçekleştikten sonra, uzlaşmacı olma gerekçesiyle kendi programı ve vaadlerinden de çok gerilere kaymış, büyük burjuvaziye ve diğer güçlere güvence vermeyi ön plana almış bir hükümet programıyla ortaya çıkmak ne oluyordu? Karşı partiler veya içlerinden birisi açıktan desteklemeyi kabul etseydi ancak, uzlaşmacı bir program oluşturmanın bir anlamı olurdu. Verili durumda, CHP kendi parti programına ve somut koşullara uygun biçimde kitlelerin, demokratik güçlerin taleplerini karşılayan bir hükümet programıyla meclise gelip güven oyu alamasaydı, bu alamayış CHP'ye fazla bir şey kaybettirmezdi. Şimdi ise CHP çok şey kaybetmiştir. Dün CHP liderinin önerdiği CHP - AP koalisyonu gerçekleştirilme yoluna girerse pazarlık, ödünler verilmiş, gerilere kaydırılmış CHP hükümet programı üzerinde yapılacak, uzlaşması için ödünler o program üzerinden verilecektir.

Büyük burjuvazinin, başka güç odaklarının ve emperyalizmin CHP - AP koalisyonu üzerinde durdukları, onu istedikleri biliniyordu. Çok söylendi yazıldı. Biz ayrıca seçimlerde hiç bir partinin iktidar olabilme çoğunluğunu elde etmemesi halinde CHP - AP koalisyonunun kapısının açılacağını belirtmiştik. Önerinin CHP'den gelmesi de şaşırtıcı değildir. CHP bir kez daha büyük burjuvaziye ve dış güçlere güvence vermiş, onların nezdinde kendi lehine puan kaydetmiştir. CHP - AP koalisyonunun «bağımsız ve tarafsız» bir başbakanla gerçekleştirilmesi CHP liderini rahatsız etmeyebilir ama Demirel'i temelinden rahatsız eder. Başbakanlık koltuğunu bırakmamak Demirel'in baş kaygısıdır. Kişisel güvenliği söz konusudur herşeyden önce.

Tahmin olunur ki büyük burjuvazi ve diğer iç ve dış güç odakları bu CHP - AP koalisyonu önerisine ısrarla sahip çıkacaklardır. Öneriyi kendi önerileri olarak benimseyeceklerdir. Bu öneri AP içinde de taraflar bulacaktır. Eski DP'liler, Demirel'e karşı oldukları öteden beri söylenen kişiler bu koalisyon önerisini destekleyeceklerdir.

Ama ne var ki, üçlü koalisyonu kurma girişimine koyulmuş partilerin liderleri işleri çabuklaştırıp sonuca bağlamak için hızlanacaklardır. Demirel başbakanlık koltuğundan inmeyi ne kadar istemiyorsa, iki ortağı da iktidardan uzak düşmeyi o kadar istemezler. Ve yeni MC'nin oluşturulması bugünkü noktaya geldikten sonra durdurulabilmesi oldukça güçtür. Önümüzdeki günler hangi tarafın ağır basacağını gösterecektir.

ÖRGÜTLÜ, BİRLEŞİK GÜÇ YENİLMEZ.

TİP seçim dönemi boyunca altını çizerek açıkladı ki, faşizmi geriletmek, demokrasiyi koruyup genişletmek sorunu CHP'nin gerekli çoğunlukta oy alıp iktidara gelmesi sorunu değildir. Başta işçi sınıfı olmak üzere tümüyle demokratik toplumsal muhalefetin örgütlenmesi, genişleyip güçlenmesi, ülke siyasetinde belirleyici rol oynayabilme durumuna gelmesi sorunudur. Seçimden sonra geçen bu kısa sürede bu yargımızın doğruluğu bunu anlamak istemeyenlere bile anlatacak ölçüde ortaya çıktı. İşçi sınıfının başını çektiği demokratik toplumsal muhalefet, hızla burjuvazinin isteklerini yerine getirmeye yönelen CHP'yi demokratik çizgiye çekecek ve o çizgide tutacak güçtür.

Bu anlayış içinde Türkiye İşçi Partisi işçi sınıfı ve müttefiki emekçi sınıflar içinde örgütlenmesini geliştirme, demokratik toplumsal muhalefeti güçlendirme çalışmalarını, seçim çalışmalarından edindiği itişle daha hızlı tempoda sürdürecektir.

Örgütlü, birleşik güç yenilmez.

ÖRGÜT HABERLERİ

Dayanılacak asıl güç kaynağı işçi ve emekçi halk kitleleridir

Başkanlık Kurulu CHP hükümetinin güven oyu alamaması üzerine doğan durumu görüşmüş, görüşmelerin sonunda aşağıdaki bildirinin yayınlanmasına karar verilmiştir.

CHP hükümetinin Millet Meclisinde güven oyu alamamış olmasına rağmen seçim sonucunda en çok oy alan ve Meclislerde en çok sandalyeye sahip olan CHP'nin başkanının hükümeti kurmakla görevlendirilmesi ve kurduğu hükümetin Cumhurbaşkanınca onaylanması demokratik kurallara uygun normal işlemler olmuştur. Ancak, CHP'nin uzlaşma ve dıştan destek konusunda partiler düzeyinde bir anlaşmaya varmadığı halde, «uzlaşıcı» olma iddiasıyla ve bu iddiasını kanıtlamak üzere, kendi Parti programı, seçim öncesi vaadleri ve ona oy verip destekleyen kitlelerin özlem ve istekleri doğrultusundan ayrılarak gerilerde bir program hazırlaması, CHP'nin kendi açısından bir talihsizlik olduğu gibi, asıl önemlisi ülkemizdeki demokrasi mücadelesi açısından geri bir adım olmuştur. Bu programın, bundan sonraki alternatiflerde, koalisyon pazarlıklarında gerçekten uzlaşmaya gidilmesi gerektiğinde, üzerinde taviz verilecek temel belge niteliğini alması ve neticede böyle bir alternatifte daha da gerilere kayılması tehlikesi ciddi olasılık olarak belirmiş bulunmaktadır.

«Hükümet bunalımının bugünkü aşamasında, hele CHP Genel Başkanının, güven oylaması sonuçlandıktan sonra yaptığı basın toplantısında CHP ve onun paralelinde olanların Millet Meclisinde olmasa bile Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde salt çoğunluğa sahip olduklarını belirtmeye özen göstermesinin ve MC liderlerinin yakınlarıyla ilgili yolsuzluk dosyalarının yeniden günün konusu haline getirilmesinin ortaya koyduğu durum, CHP hükümetini reddetmekte birleşen MC liderlerini herhalde en kısa sürede yeni bir hükümette birleşmeye doğru iteleyecek, yeni bir MC koalisyonu kurulması için ellerinden gelen çabayı göstermelerine yol açacaktır.

«Yalnız bu liderlerin, gruplarına tümüyle kırmızı oy verdirmede sağladıkları başarı, yeni bir MC hükümeti için de gruplarını aynı bütünsellik içinde tutma başarısını gösterecekleri anlamına gelmez. Halkımızın demokratik özlem ve isteklerine bütünüyle ters düşmenin yanında, MC döneminde çözülmediğinden ertelene ertelene yığılmış ve erken seçime gidilmesine yol açmış ekonomik ve politik iç ve dış sorunları gene aynı MC iktidarının rahatlıkla çözme olanağı bulunmamaktadır. Bu duruma, MC partileri arasındaki uyuşmazlık ve çekişmeler de eklenince, bu partilerin kimi parlamento üyelerinin üç partili yeni bir MC koalisyonuna karşı çıkmaları mümkündür.

«Bütün bunlardan dolayı yeni bir hükümetin oluşmasının oldukça zaman alması ve sonuçta CHP'nin şu veya bu biçimde katılacağı bir hükümetin güven oyu alabilmesi uzak bir olasılık değildir.

«Defalarca altını çizerek belirttiğimiz üzere seçim öncesi faşizan tırmanışın önlenmesinde ve demokrasinin gelişip güçlendirilmesinde, ve hatta buna sıkı sıkıya bağlı olduğu için ülkede yalnızca can güvenliğinin ve asayişin sağlanmasında bile dayanılacak asıl güç kaynağı işçi ve emekçi halk kitleleridir. Hükümet programının hazırlanışında CHP bu temel gerçeği göz ardı etmiştir. Bunun için de CHP'nin karşısındakilerle pazarlık etme, görüşlerini kabul ettirebilme gücü azalmıştır. Bu tutumunu sürdürmede, büyük sermayeye güvence vermeyi kitlelerin desteğini korumaya yeğlemede ısrar ederse, CHP'nin sayıca en büyük parti olmasına rağmen, parlamentoda başı çeken değil, karşı güçlerin peşinde sürüklenen parti durumuna düşmesi kaçınılmazdır.

«Türkiye İşçi Partisi'nin ötedenberi ileri sürdüğü ve bu konuda yılmadan uğraş verdiği üzere, ülkede faşizmin geriletilmesi ve demokrasinin geliştirilip güçlendirilmesi işçi sınıfı başta olmak üzere tümüyle demokratik toplumsal muhalefetin örgütlendirilerek politika sahnesinde ağırlığını duyurmasından geçmektedir. Bugünkü koşullarda önemi bir kez daha ortaya çıktığı gibi, CHP'yi demokratik çizgide tutabilecek asıl güç de budur.»

4. İl Temsilcileri toplantısı yapıldı

Tüzüğümüz gereği yılda 2 kez yapılması gereken il temsilcileri toplantısının ilki, geçtiğimiz ay içinde çeşitli illerimizde yapılan «ilçe temsilcileri toplantıları»ndan sonra, 9 - 10 Temmuz günlerinde Ankara'da yapıldı.

4. İl Temsilcileri Toplantısı'nda Genel Başkan'ın yaptığı açış konuşmasını bu sayı Çark Başak'ta yayınlıyoruz.

Toplantı'nın, gazetenin baskıya verildiği tarihte olması nedeniyle, toplantıya ilişkin diğer bilgi ve değerlendirmeleri gelecek sayı Çark Başak'ta yayınlayacağız.

GÖREV, Partililerin ve yerel örgütlerimizin katkılarıyla çıkacaktır

Görev gazetesiyle ilgili olarak tüm il ve ilçe başkanlıklarına ve Parti temsilciliklerine gönderilen genelgenin bazı bölümlerini yayınlıyoruz:

«Seçimler sırasında bir arkadaşımız tarafından yayınlanan «GÖREV» gazetesinin seçim sonrasında da devamının sağlayacağı yararları ve bu konuda yerel örgütlerimizin genel isteğini gözönünde tutan Merkez Yönetim Kurulu mali olanaksızlığı da hesaba katarak, Görev gazetesinin bundan sonra Partimiz tarafından iki haftada bir yayınlanmasına, ancak satış bakımından diğer süreli ve süresiz yayınlardan nisbeten farklı bir düzenlemeye gidilmesine karar vermiştir.

«Bu gazete Genel Merkez kontenjanı hariç olmak üzere isteyen örgütlerimize istediği miktarın parasını peçin göndermeleri koşuluyla iletilecektir.

«Görev gazetesi bundan sonra 1,5 TL. fiyatla satılacak, ancak satış merkezimize 1 TL. ödenecek, aradaki fark il ve ilçelerimizin bu gazetenin dağıtım, satım sırasındaki masraflarını karşılamak üzere kullanılacak, kalanı da yerel örgüte gelir kaydedilecektir.

«Görev gazetesinin yazı işleriyle ilgili her türlü haberleşme adresi Genel Merkezdir.»

Ayrıca genelgede,

«Bütün parti üyelerinin ve yerel örgütlerimizin haber, fotoğraf, yazılarla ve satış yoluyla yapacakları katkılarıyla düzenli bir biçimde çıkabilecek ve işlevini yerine getirebilecek olan «Görev» için bütün arkadaşlarıma başarılar dilerim.» denmektedir.

çalışma ekipleri, parti yapısının temel taşlarıdır.

İşçi Sınıfının PARTİ'NİN

İşçi Sınıfı'nın birliği sorunu, demokratik toplumsal muhalefetin çekim gücü olması ve niteliğinin durmadan geliştirilmesi açısından hayati önem taşımaktadır. Çünkü, kapitalist toplumdaki tüm sömürülen ve baskı altına alınan kitlelerin tepkilerinin sömürüsüz toplum hedefine yöneltilebilmesi ancak işçi sınıfının kapitalist sömürü ve baskıya karşı mücadele hedefleri doğrultusunda artan oranlarda birleşmesiyle mümkündür.

İşçi sınıfı bu güce kendi somut koşullarında geliştireceği politik mücadelesiyle ulaşabilir. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist Partisinin öncülüğünde ve onun çizdiği sömürüsüz topluma giden mücadele perspektifi ve belirlediği somut mücadele hedefleri, sendikal mücadelenin de amacı haline getirilerek işçi sınıfının birliği korunup geliştirilebilir.

İlerici sendikaların sömürüsüz toplum hedefini amaçlayan mücadele perspektifi, sendikaların tabanındaki üyelerin çeşitli politik ve ideolojik konumlarda olmalarını dışlamaz. İdeolojik ayrılıklar her ne olursa olsun, «Proletaryanın burjuvaziye karşı birleşik bir cephesinin kurulmasının ve burjuvazinin varlığının sürmesine olanak tanıyan proletaryanın bölünmesine bir son vermenin, ancak işçi kitlelerinin temel yaşamsal talepleri için mücadele sırasında mümkün» olduğu bilinmektedir.

İşçi sınıfının burjuvaziye karşı sınıf çıkarlarını koruma ve geliştirme mücadelesindeki temel nesnel birlik ideolojik ve politik ayırımların neden olduğu bölünme ve ayrılıklarla ortadan kalkmaz.

İlerici sendikaların kapitalist sömürünün yarattığı sorunların hafifletilmesine yönelik mücadelesinde, tabanlarındaki her çeşit politik ve ideolojik görüşü savunan işçiler birlik olurlar. Üyeler arasındaki politik ve ideolojik ayrılıklar sendikal mücadelenin sürdürülmesine engel olmaz.

Bu nedenle sendikalar işçilerin ideolojik ve politik tercihlerine bakmaksızın üye tabanlarını genişletmek mücadelesini sürdürürler.

İşte bu iki temel özellik ilerici sendikaların titizlikle koruyup geliştirmek zorunda oldukları iki ana temel ilkedir. Kısaca ilerici sendikalar, yığın ve sınıf örgütleridir.

Yığın ve sınıf sendikacılığının amaçladığı sömürüsüz toplum için mücadele perspektifini çizen, somut mücadele hedeflerini belirleyen ve bu mücadelenin militan öncülüğünü yapan işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisidir.

Yığın ve sınıf sendikacılığının sömürüsüz toplum için mücadelesinin lafta kalmaması, bu yolda işçi sınıfının yığınsal gücünün gerçekçi ve geçerli hedeflere yöneltilebilmesi ve nihayet işçi sınıfının eylem birliğinin sağlanabilmesi ve sapmalara düşmeden yolunda yürüyebilmesi bu sendikal mücadele anlayışının en geniş kitlelerin bilincine kazınmasiyle mümkündür. Ve bu ancak bilimsel sosyalist partinin örgütsel ve yönlendirici gücüyle başarılabilir.

İşçi sınıfının bu iki örgütlenme ve çalışma alanı (sendikal ve politik mücadele) arasındaki bağı kuran, sendikal mücadeleyi politik mücadele ile uyumlu hale getiren, her türlü sendika tabanı ve daha sendikalaşamamış işçi yığınları içinde çalışarak işçi sınıfının eylem birliğini sağlayan işçi sınıfı partisinin militanlarıdır.

Parti, işçi sınıfı içindeki militanları eliyle tüm toplumun sömürüden kurtuluşu için yurt ve dünya sorunlarına, tüzük ve programında getirdiği çözümlemeleri, bu mücadelenin taktik ve stratejik hedeflerini, durmaksızın açıklayarak, işçi sınıfının bilimsel sosyalist ideolojisini yayıp benimseterek işçilerin sınıf bilincini yükseltip geliştirmeye çalışır, «ülkesinin yığınsal sendikasına üye olmayan, reformist sendikayı gerçek bir sınıfsal sendika örgütüne dönüştürmek için savaşmayan, sınıf mücadelesi temelinde sendika birliği için mücadele etmeyen ...devrimci bir işçinin, ilk proleter görevini yerine getirmediği kesin olarak ifade edilmelidir» anlayışından yola çıkan parti militanlarının fedakâr, yaratıcı, bilinçli eylemleri olmaksızın, işçi sınıfının sömürüsüz toplum yolunda giderek yükselen eylem birliğinden bahsetmek hayaldir.

İlerici sendikaların yığın örgütü olma niteliği politik ve ideolojik görüş ayrılıklarına bakmaksızın tüm işçileri birleştirmesinde, sınıf özelliği ise burjuvaziye karşı sömürüsüz toplumu gerçekleştirmek amacına yönelik olarak, politik örgütle aynı mücadele hedefleri etrafında sağladığı uyumdan kaynaklanır. «Sınıf sendikacılığı anlayışını yürüten örgütlerin, işçileri yalnız güncel sınıf çıkarları için değil, temelde **işçi sınıfının kapitalist sömürüden ... tam kurtuluş amacı** için biraraya getirmeleri onların **devrimci sendikalar** olarak adlandırılmasının dayanağıdır.»

«Hangi sınıfsal ya da ideolojik gelişme düzeyinde olursa olsun, bütün işçileri biraraya getiren ortak çıkarlar, sınıf çıkarlarıdır. Sendikalar'ın işçileri kapitalistlere kar-

partili, çark başak'ın en iyi muhabiri, en iyi dağıtımcısı ve en iyi okuyucusudur.

Birlik Sorunu ve ROLÜ

şı sınıf mücadelesi içinde birleştirerek... mücadelelerini, sınıf mücadelesi temeline oturtmaları onları birer sınıf örgütü haline getirmektedir.»

İlerici sendikaların bu sınıfsal niteliğiyle, patronlar ya da patron örgütleriyle veya işçilerin ekonomik demokratik haklarını geliştirme mücadelesi sırasında burjuva siyasi iktidarla ve somut sorunlar etrafında «Pazarlık»a oturması uzlaşma yolları araması ve uzlaşması **sınıf uzlaşmacısı** oldukları anlamına gelmez.

Sendika tabanındaki işçi kitlelerinin farklı politik eğilimleri nedeniyle ilerici sendikalar siyasal partiler karşısındaki örgütsel bağımsızlıklarını da titizlikle korumak zorundadırlar. Bu nedenle sendikal hareketin birliği açısından sendika üyesi işçilerin politik görüşlerini serbestçe savunma hakları ve dolayısıyla demokratik tartışma ortamı da korunur.

Ancak, sendikal demokrasi ya da siyasi partilerden örgütsel bağımsızlık adına sömürüden kurtuluş için işçi sınıfının bilimsel sosyalist örgütünün yürüttüğü mücadele hedefleri doğrultusundaki örgütsel uyumun gözden kaçırılmaması da hayati önem taşımaktadır.

Bu iki yönün titizlikle korunması ilerici sendikal hareketin nicelik ve nitelik olarak gelişmesinin temel koşullarından biridir. Yığın ve sınıf sendikacılığı anlayışının temelidir.

Sendikal mücadele içinde görülen **iki** sapma, **sınıf uzlaşmacılığı** ve **anarko - sendikalizm** yığın ve sınıf sendikacılığı anlayışının birtarafına fazla ağırlık verilmesi veya bir tarafının inkârı ile ortaya çıkar. Sendikaların siyasi partilerden örgütsel bağımsızlığı, işçi sınıfının sömürüsüz toplum için mücadele perspektifi içindeki hedeflerinden koparıldığı ve sadece günlük çıkarların savunucusu durumuna getirildiğinde (Çok bilinen deyimi ile partilerüstü sendikacılık) burjuvazinin politik çıkarlarına hizmet ettiği gibi günlük ekonomik çıkarlar için mücadeleyi de geriletir.

Diğer yandan yığınsal nitelik gözden yitirilir sınıfsal nitelik tek belirleyici öge haline getirilirse sendika tabanı içinde bölünme, sendikanın yığınsal gücünü yitirmesi sonucunu doğurur.

Yığın ve sınıf sendikacılığı anlayışındaki sendikalar, üye sayılarını arttırdıkça, toplum yaşamında giderek daha etkin bir güç haline gelirler. Bu sendikaların genel olarak burjuva iktidarlarına ve özel olarak da patronlara ve patron örgütlerine karşı yürüttüğü gerçekçi ve tutarlı eylemler, yönelttikleri eleştiriler toplumu derinden etkiler. Bilimsel Sosyalist Partinin öncülüğünde ve gösterdiği hedefler doğrultusunda mücadele eden işçi sınıfının yığınsal gücü çeşitli toplum kesimlerindeki, sömürülen öbür emekçi kitleleri de sömürüsüz toplum için mücadele hedefleri etrafında toplar. Kısaca, işçi sınıfı bu nitelikteki yığınsal gücüyle demokratik toplumsal muhalefetin çekim ve yönlendirme merkezi haline gelir.

Böylesine yığınsal gücün sendikal eylemindeki yöneticilerinin düşecekleri hatalar da işçi sınıfının ve demokratik toplumsal muhalefetin gücünü zayıflatır. Burjuvazinin saldırılarına karşı sınıf mevzilerinde gedikler açar.

Bunlardan en önemlisi sendika içi demokrasiyi ortadan kaldıracak bir merkezileşmedir. Gitgide maddi imkanları ve kadroları büyüyen sendikalarda bu tür bir eğilimin boy atması, yönetim kadrolarındaki **aristokratlaşma** ile birlikte görülür.

Sendika yönetimi giderek sağa doğru kayarken, yönetim anti - demokratik yetkilerle donatılır. Sendika kongreleri içinde, profesyonel kadroların sayıca oranı artar.

Sendikanın sınıf niteliğindeki yozlaşma olarak bu alanda görülen gerileme, sendika yönetiminin işçilerin ekonomik çıkarları için yaptıkları mücadelede de gerileme sonucunu kendiliğinden yaratır.

Bütün bunlar sonuçta, burjuvaziye karşı mücadele cephesindeki hedef şaşırtmaları ve içi boş slogan çatışmaları yaratır.

Aynı eğilimin bir diğer önemli ucu da, sendika yönetiminin görece daha geri kadrolarla uyuşması olarak boy atar.

Aristokratlaşan sendika üst yönetimi sendika tabanı içindeki daha geri politik çizgi ya da çizgilerle kucaklaşır. Bu durumda işçi sınıfının yığınsal mücadele araçları içinde goşist mücadele araç ve metodları filizlenir.

Bu suretle de burjuvazinin saldırıları için elverişli ortam yaratılmış ve sınıf güçleri arasında bölünme sağlanmış olur.

«Sendikal hareket gitgide işçi sınıfının **ince bir üst tabakasının** tekeline sokuluyordu. Reformist sendikaların etki alanı daraldı. İşçi hareketi başsızlığa sürüklendi.

Bu gelişme tam karşıt yöndeki tepkiyi de doğurdu. Bazı reformist sendikalar, bu kez anarko - sendikalist uca savruldular».

İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ VE SENDİKAL ÖRGÜTLENME

Burada hemen belirtilmesi gereken en önemli nokta, işçi sınıfının birliğinin sadece yığınsal birlik olmadığıdır. İşçi sınıfının birliği sendikaların sınıf niteliğinin titizlikle korunarak yığınsal gücünü arttırmasından doğan birliktir. Diğer yandan işçi sınıfının birliğinden kastedilen tek bir sendikanın hatta tek bir konfederasyonun sınıf niteliğini koruyarak geliştirdiği yığınsal birlik te değildir.

Öncelikle işçi sınıfının, gitgide yoksullaşan kent ve kır emekçilerinin işçi sınıfı saflarına katılmasıyla durmadan büyüdüğü gözönüne alınırsa, bu kesimlerin politik ve ideolojik tutum ve görüşlerinin de işçi sınıfının en geniş kitlesi içinde durmadan yankılandığını görürüz. Diğer yandan çeşitli **işkollarının niteliği, işçilerin** çeşitli bilinç seviyeleri ve burjuvazinin ideolojik ve politik saldırılarının çarpıtma ve hedef şaşırtmalarını da eklersek, işçi sınıfı içinde burjuva ideolojisi yanında çeşitli burjuva politik görüşlerinin de kaynaştığı kolayca tesbit edilebilir.

Ancak bütün bu bölünmelerin ötesinde üretim araçlarının özel mülkiyeti karşısında işgücünü satarak yaşayan tüm işçilerin (işçi sınıfının) bu temelde yatan objektif birliği vardır.

Yığın ve sınıf sendikacılığı anlayışı işte bu objektif birlik temeline oturarak işçi sınıfının yığınsal birliğini sağlamaya çalışır. Ve işçi sınıfının eylemi ivedi taleplerle birlikte, ama onların ötesinde çok daha temel olan taleplere «Sömürüsüz Toplum» hedefine doğru yönlendirir.

«Birliğin varlık nedeni ve itici gücü eylemdir. Birliğin ilerlemesi, ancak onu savunan bizlerin, emekçilerin taleplerini savunmada doğru bir politika yürütebilmemizle, emekçilere sıkıca bağlı olmamızla, sınıf iki-

her işyerinde bir çalışma ekibi, her köyde bir çalışma ekibi

liğine karşı sıkıca bir mücadele sürdürmemizle ve bu mücadelede kitlelerin eylemine ve onların birlik iradesine dayanmamızla olanaklı olabilir.»

Bütün bunlara rağmen, yığın ve sınıf sendikacılığının işçi sınıfının tüm kitlesini bir çatı altında toplaması yukarıda saydığımız nedenlerden ötürü mümkün olmayabilir.

Geniş işçi yığınları bilinç düzeylerine uygun düşen örgütlenmeler içinde bulunurlar.

Bazı ileri kapitalist ülkelerdeki işçi sınıflarının çeşitli politik deneylerine, en geniş kitleler içinde devrimci eylem mirasına, sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışının köklü temellere oturmuş olmasına rağmen birden çok örgüt çatısı altında toplanmış olduğu görülmektedir.

Ancak gene bu ülkelerdeki işçi sınıfı hareketinde görülen o'dur ki: bu birden çok örgütlenmenin getirdiği zorluklar aşılmakta, işçi sınıfının eylem birliği sağlanmaktadır. Çünkü «Birliğin varlık nedeni ve itici gücü eylemdir.» Sömürüsüz toplum yolunda somut hedefler etrafında konulmuş eylem. Ne var ki, bu eylem birliği de kendiliğinden gelişip güçlenecek değildir. İşçi sınıfının eylem birliğinin önüne konulan çeşitli engellerin aşılması yığın ve sınıf sendikacılığı anlayışının gelişmesi ve geniş yığınları toplayabilmesi ile mümkün olmaktadır.

Eylem birliğini sağlamanın koşulları tek bir örgüt çatısı altında yatmadığı gibi mücadele araçları da tek değildir. Çünkü işçi sınıfının dayanışmayı arttırmak ve eylem birliğini geliştirmek için başka mücadele araçları da vardır. Genel grevin dışında, dayanışma ve sempati grevleri işçi sınıfının eylem birliğini sağlayacak diğer mücadele araçlarıdır. İşte bütün bunlardan dolayıdır ki, **işçi sınıfının birliğinden kastedilen işçilerin eylem birliğidir.**

Böyle net ve titiz bir anlayışla yürütülen sendikal örgütlenmeler yaratmadan, en geniş işçi yığınlarına bu bilinç kazandırılmadan, çeşitli sendikaların örgütsel birlik adına biraraya getirilmesi yolundaki çabalar «Birlik bile değildir... işçileri daha da parçalama, onları sosyalizmden yabancılaştırma yönünde örgütlü bir çabadır bu.»

İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ VE POLİTİK ÖRGÜT

İşçi sendikalarının sömürüsüz toplum için mücadele yolunda etkin sınıf örgütleri haline gelmesi kendiliğinden olmamıştır. Bilimsel sosyalist hareketin gelişmesi sendikal örgütlerin de sınıf özünü geliştirmiştir.

Bilimsel sosyalist hareketin sınıf sendikacılığını geliştirmesinin ötesinde, daha geri örgütlenme düzeyindeki sendika tabanlarında ve hatta faşist sendika tabanlarında çalışılması yolunda geliştirdiği tezler ve bu yolda elde ettiği başarılar, işçi sınıfının eylem birliğinin sağlanmasında en temel etken olmuştur.

Yığın ve sınıf sendikacılığının amaçladığı sömürüsüz toplum için mücadele perspektifini çizen, somut mücadele hedeflerini belirleyen ve bu mücadelenin militan öncülüğünü yapan işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisidir.

Yığın ve sınıf sendikacılığının sömürüsüz toplum için mücadelesinin lafta kalmaması, bu yolda işçi sınıfının yığınsal gücünün gerçekçi ve geçerli hedeflere yöneltilebilmesi ve nihayet işçi sınıfının eylem birliğinin sağlanabilmesi ve sapmalara düşmeden yolunda yürüyebilmesi bu sendikal mücadele anlayışının en geniş kitlelerin bilincine kazınmasiyle mümkündür. Ve bu ancak bilimsel sosyalist partinin örgütsel ve yönlendirici gücüyle başarılabilir.

İşçi sınıfının bu iki örgütlenme ve çalışma alanı (sendikal ve politik mücadele) arasındaki bağı kuran, sendikal mücadeleyi politik mücadele ile uyumlu hale getiren, her türlü sendika tabanı ve daha sendikalaşamamış işçi yığınları içinde çalışarak işçi sınıfının eylem birliğini sağlayan işçi sınıfı partisinin militanlarıdır.

Parti, işçi sınıfı içindeki militanları eliyle tüm toplumun sömürüden kurtuluşu için yurt ve dünya sorunlarına tüzük ve programında getirdiği çözümlemeleri, bu mücadelenin taktik ve stratejik hedeflerini, durmaksızın açıklayarak, işçi sınıfının bilimsel sosyalist ideolojisini yayıp benimseterek işçilerin sınıf bilincini yükseltip geliştirmeye çalışır. «Ülkesinin yığınsal sendikasına üye olmayan, reformist sendikayı gerçek bir sınıfsal sendika örgütüne dönüştürmek için savaşmayan, sınıf mücadelesi temelinde sendika birliği için mücadele etmeyen... devrimci bir işçinin, ilk proleter görevini yerine getirmediği kesin olarak ifade edilmelidir» anlayışından yola çıkan parti militanlarının fedakâr, yaratıcı, bilinçli eylemleri olmaksızın, işçi sınıfının sömürüsüz toplum yolunda giderek yükselen eylem birliğinden bahsetmek hayaldir.

İlerici sendikal mücadelenin sömürüsüz toplum ufku, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin koyduğu mücadele hedeflerinin dışında belirlenemez. Parti militanları, geniş işçi yığınları içinde bu sömürüsüz toplum ufkunun somut mücadele hedeflerini ve bilimsel dünya görüşü olan ideolojisini yayarak, ilerici sendikal hareketi tutarlı ve gerçekçi mücadele çizgisine oturtarak geliştirirler. İşçi sınıfının eylem birliği de parti militanları eliyle ve partinin koyduğu mücadele hedefleri doğrultusunda gelişir ve güçlenir.

İşte bu tutum ve anlayışla en geniş işçi yığınları içinde çalışmalarımızı yoğunlaştırmak, ilerici sendikal hareketi gerçekçi ve tutarlı çizgiye oturtmak, öbür sendika tabanlarında etkin çalışmalarımızı sürdürerek yığın ve sınıf sendikacılığı anlayışını yaymak işçi sınıfının eylem birliğini sağlama yolunda başta gelen görevlerimizden biridir.

Not: Metin içinde parantez içinde geçen bütün alıntılar Yurt ve Dünya dergisinin 3. sayısında yer alan «İŞÇİ HAREKETİ ve SINIF SENDİKACILIĞI» başlıklı yazıdan alınmıştır.

BURJUVA BASININ «GÜCÜ» VE GÜÇSÜZLÜĞÜ

Burjuva basını yalnızca «haber» elde edebilmek için büyük paralar dökerek binlerce muhabir çalıştırmakta, haber ajanslarına her ay yüz binler ödeyerek haber «satınalmakta»dır. Böylece, kamu oyunu kendi ideolojisi doğrultusunda oluşturmak ve kitleleri yoğun bir şartlanma içine sokmak için ihtiyaç duyduğu ve son derece bilinçli ve sistemli biçimde işlediği, çarpıttığı, dilediğince yorumladığı bir malzemeye sahip olmaktadır.

Hele bütün bunlara bir de burjuvazinin beyin yıkayıcı eğitiminin, yozlaştırıcı «sanat» ve «kültür» ürünlerinin yarattığı tahribatın da eklendiği göz önünde tutulursa, kırılması gereken ideolojik kuşatma ve baskının yoğunluğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Durum böyle iken, Partimiz görüşlerini, olaylar karşısındaki tavrını kitlelere duyurmak, kitleleri sosyalizm yönünde bilinçlendirmek için çok sınırlı olanaklara sahiptir. Parti yayınlarının toplam tirajı, foto romandan günlük gazeteye, TRT'ye, çocuk dergisinden, sanayi odası bültenine uzanan son derece çeşitli ve profesyonelleşmiş burjuva basının milyonları bulan tirajı ve yaygınlığıyla karşılaştırıldığında, olması gerekenin çok, gerçekten çok altındadır.

Ama burjuva basının bir de büyük açmazı vardır. Bu açmaz sınıfsaldır. Güçsüzlüğünün temeli budur. Bu açmaz, kitlelere şırınga etmeye çalıştığı ideolojinin tükenmişliğinden, yozluğundan gelir. Türlü ayak oyunlarının, allayıp pullamaların «halktan yana», onun sorunlarıyla ilgileniyor görünme çabalarının temelinde bu tükenmişlik ve gerilik, «tutunabilme çabası» yatmaktadır.

Oysa, yeninin, en iyi ve en güzelin, en doğrunun temsilcisi, günümüzde işçi sınıfı ve onun ideolojisidir. Ancak işçi sınıfının bilimsel sosyalist dünya görüşünden kaynaklanan, ancak bu görüşe dayanan ürünler, sağlam, kalıcı, ayakları yere basan bir niteliğe, toplumu ileriye doğru götürmenin dinamizmine sahiptirler. İşte, bugün burjuva basınıyla karşılaştırıldığında boyutları küçük olan, ama sonsuz bir gelişme potansiyeline sahip Parti basınımızın en büyük avantajı budur. Avantajımız, üstünlüğümüz, bilimsel sosyalist ideolojimizin burjuva ideolojisi karşısındaki çok boyutlu üstünlüğünden kaynaklanmaktadır.

PARTİ ÖRGÜTÜ, PARTİ BASINININ GÖZÜ KULAĞI

Başlarken burjuva basının haber olanaklarının bolluğundan söz edildi. Bunun karşısında, Parti basınının temel beslenme kaynağı ne olmalıdır?

Bu kaynak, Parti örgütünün sağlayacağı, belgeleyeceği haberler, yorumlar, araştırmalardır. Bunu hepimiz bilmekteyiz. Burada bir avantajımız daha ortaya çıkıyor. Çünkü, bir kitle hareketinde, bir yöresel o-

Daha güçlü ve zengin bir parti basını için

lay içinde yer alan bir partili, sorunların içinde yaşayan bir partili, bunları haber haline getireceği zaman, hiç de olayı dışarıdan izlemiş, yaşamamış bir profesyonel muhabir mantığıyla yaklaşmaz. O hem olayın içindedir, hem de bilimsel sosyalizmin ideolojisiyle donanmıştır, ve olayı derinlemesine kavrayabilme, sınıfsal özünü yakalayabilme ve yorumlama becerisine sahiptir. İkinci üstünlüğümüz, partililerin bu niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Bir diğeri ise, örgütlülüğümüzün sağladığı üstünlüktür. Bugün, ülkenin dört bir yanında, sanayi bölgelerinin gecekondu mahallelerinden, orman köylerine, her yerde Partinin örgüt birimleri görev başındadır. Bu, Parti'nin binlerce göze, binlerce kulağa sahip olması, çok çeşitli ve karmaşık bir çok olayın aynı anda içinde yaşaması, bunları izleyebilmesi demektir.

Parti basınının ihtiyaç duyduğu bu kaynağın sağlanması ve sözünü ettiğimiz üstünlüklerimizden alabildiğince yararlanılması için, her partili, Parti yayınlarının bir muhabiri gibi davranmalıdır. Bu ilke tam anlamıyla yaşama geçirilirse Parti basının gelişmesi, niteliğinin daha güçlenmesi, canlanması sürat kazanır, yeni olanaklar doğar. Bu nedenle, Parti örgütleri yaşadıkları, izledikleri olay ve gelişmeleri düzenli bir biçimde haber haline getirmek, belgelemek, yorumlamak ve üst kademelere aktarmak konusunda belirli bir işlerliğe kavuşmak, var olan olanakları daha da genişletmek durumundadırlar. Burjuva basını karşısındaki nicel zayıflığın aşılması, bilimsel sosyalist dünya görüşümüzün bu alanda bize sağladığı nesnel avantajların gerektiği gibi değerlendirilmesi ancak böylece mümkün olacaktır.

NE YAPILMALI?

Şurası açık ki, her Parti üyesinin aynı zamanda bir muhabir gibi çalışmasının sağlanması, bugünden yarına gerçekleşmez. Bu, belli bir iş örgütlenmesi, belli bir deney ve teknik uzmanlık da gerektirir. Bunların oluşması da, deneylerle zenginleşen, planlı ve sistemli bir biçimde yönlendirilen bir süreç sonucunda olur.

Bu konuya, örgütlenme, eğitim, propaganda ve diğer parti çalışmalarıyla aynı düzeyde önem verilir ve üzerine ciddiyetle gidilirse, kısa sürede daha yoğun bir işlerlik kazanılacağı açıktır. Bu da, yalnızca «yayın sorumlusu ve muhabirler»in kişisel çaba ve katkılarıyla değil, her kademedeki kurulların olayı bizzat ele alıp planlamaları, denetlemeleriyle mümkün olacaktır.

Bu konuda, il ve ilçelerde «yayın sorumlusu ve muhabirler»in esas olarak, var olan parti yayınlarının dağıtımını ve hesaplarının tutulmasını yönetme ve denetlemeyle sınırlı kalan durumlarının aşılması gerekiyor. Bu arkadaşlarımız, temel görevlerinden biri olan aşağıdan yukarıya haber akışını örgütleme görevini daha aktif bir biçimde ele almak durumundadırlar. Bu konuda, bağlı oldukları kurullar gerekli düzenleme ve denetimi sağlamalıdırlar.

Bu alanda yapılacak işlerin başında, üye ve aday üyelerin, ekiplerin bu konuya hassas bir biçimde eğilmelerinin sağlanması gelmektedir. Bu, çok önemli ve temel bir faaliyet alanıdır.

Bundan sonra bir diğer konu da, yerel örgütlerde basın yayın organlarında çalışmakta olan Parti üyelerinin belli bir biçimde çalışmanın içine sokulmalarıdır. Bu arkadaşlarımızın iş gereği kurdukları ilişkilerin, ulaştıkları kaynakların ve sahip oldukları teknik bilgilerin planlı bir biçimde değerlendirilmesi yararlı olacaktır.

Ayrıca, yerel basınla ilişkiler kurulması, kişisel dostluk düzeyinde de olsa belli ilişkiler kurulması gerekir. Bu ilişkiler, akılcı bir biçimde sürdürülürse, Parti basınına aktarılacak malzemenin sağlanması mümkün olur.

Haber elde etme bakımından olanakları bol olan işlerde çalışan, örneğin kitle örgütlerinde, yerel idarelerde vb. görev yapan arkadaşların da haber hazırlama, yazma konusunda belli bir alışkanlık ve girişkenlik kazanmaları teşvik edilir, bu yönde uyarılar ve gerekirse eğitimler yapılabilir, onlara yardımcı olunabilir.

İlçe yayın sorumlusu arkadaşlar, İller düzeyinde, gerektiğinde üst kurullardan yardımcı arkadaşlara da baş vurularak teknik konularda belli eğitimlere tabi tutulabilir. Röportaj yapmaktan, bir olayı yazıyla yorumlayabilme becerisinin kazanılmasına, iyi fotoğraf çekmekten, girişken ve canlı olmaya kadar birçok konu belli bir eğitim ve deney sonucu gerçekleşecektir.

Önemli bir konu da, haber akışında sürati sağlamaktır. Örneğin, bir haberin, bir fotoğrafın Parti yayınlarına güncelliğini yitirmeden ulaşmasının sağlanması, en az elde edilmesi ve hazırlanması kadar önemlidir. Bu nedenle, illerdeki yayın sorumlusu arkadaşların ilçe örgütleriyle direkt ilişkiler kurmaları, tüm İl çevresi çapında olayları izlemeleri, ilçelerin çeşitli nedenlerle gözlerinden kaçabilecek olaylar ve haber niteliğinde gelişmeler konusunda onlara hatırlatmalar yapmaları gerekmektedir. Örneğin, her İl Haberalma, Propaganda ve Basın Bürosu'nda, bölgedeki kitle hareketleri, örgütleri, önemli olaylar izlenmeli, bunların bir çizelgesi tutulmalı ve bu olayların haber ve yorum haline getirilmesi için, il kademesi tarafından ilçelere görev verilmelidir. Fotoğraf makinası, fotoğrafların basılması, teyp, daktilo vb. gibi teknik gereçler merkezi bir biçimde sağlanıp, belli bir ilçeler arası kollektif kullanım yoluna gidilmelidir. Üstelik, verilen görevin yerine getirilmesinin denetlenmesi ve buna yardımcı olunması da, başlı başına bir eğitim olacaktır.

Parti basınına haber akışının temeli, çalışma ekiplerinin eylemine bağlandığında, tabii ki en sağlıklı yapı oluşmuş olacaktır. Asıl olan budur. Ancak, başlangıçta deney eksikliği, teknik yetersizlik, çekingenlik vb. gibi bazı etkenler nedeniyle bu işleyiş pek düzenli olmayabilir. Bu durumda bu etkenlerin aşılması sağlanmaya çalışılırken, bir yandan da İlçe örgütlerinde bu konuda yetenekli arkadaşların kişisel çalışmalarının teşvik edilmesi ve yönlendirilmesi de gerekli olmaktadır.

PARTİ BASINI, PARTİ ÖRGÜTLENMESİNİN HEM ARACI, HEM DE SONUCUDUR

Parti BASINI için haber toplamada, en başta yaratıcılık ve girişkenlik ve örgütleyicilik önem kazanmaktadır. Kitlelerle daha sıkı bağlar kuruldukça, haber kaynakları genişler, yeni olanaklar doğar. Burada, Parti basını ile örgütlenme arasındaki bütünlük ortaya çıkmaktadır. Kitlelerin güncel, somut yaşamlarını irdeleyen, sorunlarına çözümler öneren ve kitleleri sosyalizm doğrultusunda siyasi gerçekleri açıklayarak eğiten Parti basını, aynı zamanda kitlelerin örgütlenmesinin, Parti görüşleri etrafında birleşmesinin, Parti'nin üye sayısının arttırılmasının aktif bir aracıdır. Emekçi yığınların taleplerini dile getiren, onlarla içiçe, onlardan öğrenip, onları eğiten bir Parti basını da, elbetteki kitlelerle kaynaşmış, kitleleri yönlendiren Parti örgütlerinin katkılarıyla oluşur, beslenir.

DAHA YAYGIN VE GÜÇLÜ BİR ÖRGÜTLENME, DAHA ETKİN BİR PROPAGANDA İÇİN GÜÇLÜ VE ZENGİN BİR PARTİ BASINI;

DAHA GÜÇLÜ VE ZENGİN BİR PARTİ BASINI İÇİN, AŞAĞIDAN YUKARI YOĞUN, SÜRATLI VE NİTELİĞİ GİDEREK YÜKSELEN BİR HABER AKIŞI VE BUNU SALAMAK İÇİN DE KİTLELERLE SICAK BAĞLAR KURMAK.

GÖREVLERDEN BİRİSİ DE BU, BAŞARACAĞIZ DA!

CHP Hükümet Programının Eleştirisi

Cumhuriyet Halk Partisi hükümetinin programı okunduktan sonra olağanüstü toplanan Başkanlık Kurulu, Program üzerinde aşağıdaki değerlendirmenin kamuoyuna duyurulmasına karar vermiştir.

PROGRAM, OY VEREN KİTLELERİN ÖZLEM VE İSTEKLERİ YERİNE MECLİS İÇİ OY ARİTMETİĞİ VE BURJUVAZİNİN MECLİS DIŞI GÜÇ ODAKLARI GÖZ ÖNÜNDE TUTULARAK HAZIRLANMIŞTIR.

Cumhuriyet Halk Partisi liderinin T.B.M.M.'ine sunduğu hükümet programı, yalnızca, Meclis'te oy aritmetiğini lehe çevirmek, güven oyu alabilmek amacıyla kaleme alınmış bir program görünümündedir. Bunun için de, hem Meclis'teki oy sahiplerini, hem de Meclis dışındaki CHP'ye yakın büyük burjuvazi kesimini ve diğer «etkili çevreleri» tatmin etmek programın temel niteliğini oluşturmaktadır.

Bu çok yönlü «tatmin etme» politikasının gerekçesi ve amacı oy çoğunluğunu elde etmek olsa da, programın bu hakim niteliğinin nedeni yalnızca oy hesabına bağlanamaz. Bunda, CHP'nin daha önce defalarca işaret ettiğimiz hep sağa kayma eğiliminin rolü vardır.

Kuşkusuz Meclis'te çoğunluğa sahip olmayan bir partinin oluşturduğu hükümetin Meclis aritmetiğini hesaba katması bir ölçüde doğal ve zorunludur. Ancak, bu ölçü, hesap yapılırken, kendisinin asıl gücünü oluşturan kitlelere, kendisine oy vermiş ve umut bağlamış olan kitlelere ters düşmemektir.

KİTLELERE TERS DÜŞÜLÜRSE HUKUKEN HÜKÜMET OLUNSA DA İKTİDAR OLUNAMAZ.

Meclis içi oy aritmetiğini ve burjuvazinin Meclis dışı güç odaklarını hesaba katan bir program hazırlayalım derken kitlelere ters düşülür, kitlelerin desteği yitirilirse, hukuken hükümet olunsa da gerçekten iktidar olunamaz. «Bir kez programı kabul ettirip güven oyu alalım, sonra icraatımızla kitleleri memnun eder, desteğini sürdürürüz» mantığı da geçerli değildir. Güven oylamasında çoğunluğu elde etmek için uygulanan ödün verme, tatmin etme politikası, o oyların korunması, geri çekilmemesi için de sürdürülür gider. Üstelik bu oylar ve görüşler bugüne kadar mevcut iktidarı temsil ettikleri için onlara doğru kayış giderek süratlenir.

Sol politika pratiğinde somut koşullarda belirli ödünler verme zorunluluğu tanınır ama, teslimiyetçiliğe götüren ödünler asla.

TESLİMİYETÇİLİK POLİTİKASIYLA ZOR DÖNEM AŞILDIKTAN SONRA CHP'NİN DÜŞÜRÜLMESİ VEYA CHP OLMAKTAN ÇIKMASI TEHLİKESİ MEVCUTTUR.

Böyle bir programla ve bir takım oy aktarma yöntemleriyle hükümet güven oyu alsa bile sonuç, dış politika ve ilişkilerde, ekonomik alanda içte büyük sermaye çevrelerinin ve ona bağlı güç odaklarının, dışta bir takım emperyalist kuruluşların zorunlu gördükleri adımlar atıldıktan, işler yapıldıktan sonra CHP'nin iktidardan düşürülmesi veya kendini inkar eden ölçüde teslimiyet politikasına getirilmesi olabilir. Her iki halde de CHP, temelli yıpranır, ülke politikasında yerini ve önemini yitirir.

Programa hakim olan görüş böyle bir tehlikeyi güçlü olasılık olarak ortaya koymaktadır.

CHP'NİN KISA SÜREDE KİTLE DESTEĞİNİ VE ÖNEMİNİ YİTİRMESİ OLASILIĞI, DOĞACAK BOŞLUĞU FAŞİZMİN DOLDURMASI TEHLİKESİNİ İÇERMEKTEDİR.

CHP'nin kısa sürede yıpranıp ülke politikasında yerini ve önemini yitirmesi, bu hale düşmeyi göze alması ve düşmesi, kendi bileceği bir iş sayılamaz. CHP'nin desteğini ve oylarını aldığı kitlelere sadık kalması, yalnızca CHP açısından ahlaki ve politik bir sorun değildir; ülkemizin bugünkü politik koşullarında nesnel bir zorunluluktur.

Kitleler zamanla ve bir süreç içinde, CHP'nin gerçek niteliğini, ne yapıp ne yapamayacağını pratiğinde öğrenmeden, işçi sınıfının politik örgütü demokratik toplumsal muhalefeti yönlendirmede belirli bir etkinlik düzeyine erişmeden, çok kısa sürede hayal kırıklığına uğrar, umutsuzluğa düşerse ülke politikasında doğacak boşluğun kapı ağzında bekleyen tam boy açık faşizm tarafından hemen doldurulması tehlikesi ciddi bir olasılıktır.

En fazla oyu almış, parlamentoda en fazla sandalyeye sahip parti olarak Cumhuriyet Halk Partisi bugünkü verili koşullarda ülkenin ihtiyacını belirli ölçüde karşılayabilecek tek hükümet alternatifidir. Ancak bu yargı, CHP'nin kendi programına, seçim öncesi yaptığı vaadlere sadık kalması koşuluyla doğru ve geçerlidir.

Her zaman altını çizerek belirttiğimiz üzere, demokratik özgürlükleri korumanın, faşizmi önlemenin koşulu, her ne pahasına ve her ne biçimde olursa olsun hükümet koltuğuna oturmak değildir; kitlelerin bilinçli ve örgütlü gücüne dayanmak, ülkenin politika sahnesinde bu gücün direncini ve baskısını yansıtabilmek ve giderek bu gücü genişletmek ve arttırmaktır. Faşizm ancak bu yoldan geriletilebilir, yenilebilir. Faşizme karşı demokrasiyi savunmada, kitlesel bağlarını sürdüren, kendi dışındaki ilerici, sol güçlerin desteğini koruyan bir CHP muhalefette olsa dahi, tüm demokratik özü boşalmış biçimsel bir CHP iktidarından daha etkin bir güçtür.

HÜKÜMET PROGRAMI, CHP PROGRAMI DOĞRULTUSUNDA DEĞİLDİR.

CHP lideri, azınlık hükümeti koşullarında CHP programının aynen uygulanamayacağını, ama o doğrultuda adımlar atılabileceğini söylemekte, hükümet programının da bu doğrultuda olduğunu ileri sürmektedir. Ancak Meclis'e sunulan program aynı doğrultuda görünmemektedir.

A — Düzen değişikliği konusu CHP'nin baş sloganı olmasına rağmen programda «düzen»le ilgili hiçbir tahlil ve değerlendirme yoktur.

«Düzen değişikliği»ni baş slogan yapan CHP'nin hazırladığı hükümet programında «düzen» açısından hiçbir tahlil ve değerlendirme yer almamaktadır. Program «Ekonomimizin son iki buçuk yılda sürüklendiği dar boğazlar ve karşı karşıya getirildiği son derece ağır sorunlar» demekle bu sorunların ekonomik, yapısal ve sınıfsal olgulardan kaynaklandığını, esas itibariyle son iki buçuk yılın ürünü olmadığını reddetmekte, en azından görmezlikten gelmektedir.

Türkiye'nin karşı karşıya olduğu büyük ekonomik, sosyal sorunlar yapısal, sınıfsal açıdan hiç ele alınmaksızın, geçmişteki MC hükümetinin yanlış politikasına, uygulama-

larına ve başarısızlıklarına bağlanmıştır. MC'nin bu yanlışlıkları ve kötülükleri uzun uzun anlatılıp eleştirilmekte, yerine ne yapılacağı açıkça söylenmemektedir.

B — Programda, ekonomik dar boğazın nasıl aşılacağına dair bir kayıt yoktur.

Programda «... Hükümetimiz, bir yandan uzun süreli gelişme hedeflerine yönelirken bir yandan da yine o hedefler doğrultusunda bir kısa süreli ekonomik onarım programı uygulamak kararındadır» denilmekte ama bu kısa süreli onarım programının ne olduğu açıklanmamaktadır. Enflasyon, devalüasyon, döviz yokluğu, finansman darlığı, dış ticaret açığı gibi «kısa süreli program»a girmesi gereken konuların sözü dahi edilmemektedir. Diğer yandan işçi emekçi kitleleri ezen, bunaltan hayat pahalılığı ve işsizlik sorunlarında da program ciddi bir söz söylememektedir. Oysa bunlar en acil sorunlar olarak hükümetin karşısındadır.

C — Devlet aygıtının faşistlerden temizlenmesi, MC dönemindeki faşist tırmanmanın önlenmesi ve hesap sorma konuları programda yer almamaktadır.

CHP, seçim kampanyasında olduğu gibi hazırladığı hükümet programında da çatışmaları, siyasal cinayetleri, can ve eğitim güvenliğini ana eksen yapmıştır. Yalnız programda bazı önemli farklar görülmektedir. «Asayiş ve huzur» konusunda sağ ile sol, terazinin eşit dengedeki kefelerine konmaktadır. MC'nin yakın geçmişteki yanlışları ve kötülükleri anlatılır ve eleştirilirken dahi sağ, faşist güçlerin örgütlenmesine, himaye görmesine, ulu orta saldırı ve cinayetlerine, devlet kadrolarını ele geçirmelerine, öğrenci, öğretmen, memur kıyımlarına, bu yapılanların düzeltileceğine dair en küçük bir atıf dahi yoktur. Hesap sorulacağı vaadi ise tamamen unutulmuştur.

Devlet aygıtı, eğitim kurumları, öğrenci yurtları içinde yuvalanmış faşist güçler temizlenmeksizin, bunlara karşı önlemler alınmaksızın hükümek «sağa da, sola da karşıyız» sözde tarafsız tutumu içinde adli ve idari önlemler alarak «asayiş ve huzur»u sağlamayı öngörmektedir.

D — «Asayiş ve huzur»u sağlamak üzere önerilen önlemlerin hiç değilse bazıları demokratik özgürlüklerin korunması açısından düşündürücüdür.

Programda, örneğin adaletin ortaya çıkmasını kolaylaştırıp süratlendirecek biçimde yöntem kurallarının değiştirilmesi ve yeni kurumsal düzenlemeler yapılacağı öngörülmektedir. Geçmişte, adaletin çabuk ortaya çıkarılması gerekçesiyle yöntem kurallarının savunma hakkını ihlal eder biçimde değiştirildiğine tanık olundu. Yine adaleti çabuklaştırma amacıyla öngörülen adli «yeni kurumsal düzenlemeler» ister istemez Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ni akla getirmektedir. Onlar da aynı gerekçeyle kurulmuşlardı. Bu bakımdan yeni kurumsal düzenlemeler ve adaletin çabuklaştırılması yönündeki yeni yöntemler konusu kamu oyu önünde açıklığa kavuşturulmalı, öngörülenler açıkça belirtilmelidir.

Ayrıca hükümet programında, «eğitim kurumlarında, öğrenci yurtlarında, kamu kuruluşlarında ve genellikle iş yerlerinde, etkin ve sürekli güvenlik önlemleri hemen uygulanacaktır» deniliyor. Bu «etkin ve sürekli güvenlik önlemleri»ni sözü geçen yerlerde hemen uygulayacak özel güvenlik hizmetlileri de herhalde bulunacaktır. Bu çeşit önlemler baskıcı bir yönetimin oluşturulmasının habercileri de olabilir. Hele yeni hükümet kurulalıberi saldırı ve cinayetlerin sürdüğü, ama bunların önlenmesi ön planda ele alınmak gerekirken afiş asmak gibi basit demokratik eylemlerin önemli mesele yapılıp üzerine gidilerek afiş asanların tutuklanmış olması kuşkuları arttırıcı mahiyettedir.

E — Program, faşizmin geriletilmesi ve demokratik özgürlüklerin korunup geliştirilmesi yolunda, CHP programının ve seçim öncesinde kitlelere vaadlerinin doğrultusundan ayrılmış durumdadır.

Programda kitlelerin genel isteği olan ve seçim öncesinde CHP'nin de kaldırılacağını vaad ettiği T.C.K.'nun 141 ve 142 ci maddelerine hiç değinilmemektedir. Oysa günümüz koşullarında bu maddelerin kaldırılması, demokratik özgürlüklerin genişletilmesini isteyip istememenin mihenk taşı haline gelmiştir. Kitleler verdikleri oylarla CHP'nin bu maddeleri kaldırmasını istediklerini belli etmiş bulunmaktadırlar. Bu maddeler ve benzerleri kaldırılmadıkça programın öngördüğü biçimde özgürlüklerin kullanılışının demokratik ve uygarca kurallara bağlanmasına olanak yoktur.

Ayrıca program, kamu görevlilerinin sendika ve toplu sözleşme haklarına değinmekte ama diğer cümlelerindeki sürekli «cektir, caktır»la biten kesinlik yerine birdenbire cümle kuruluşunu değiştirerek «bu haklara kavuşturulmalarını gerekli görmektedir» biçimine dönüştürmektedir. Bu cümle ve devamı ise konunun bir hükümet tasarrufu ve tasarısı olarak gerçekleştirmeye çalışılacağı yerde Meclis'in takdirine bırakıldığını ve bu yolda yeni bir yasal düzenlemeden daha başlangıçta vazgeçildiğini ortaya koymaktadır.

«Lokavt» konusundaki durum da farklı değildir. Lokavtın kaldırılması veya, bu kabul edilmezse kötüye kullanılmasına karşı etkin önlemler alınması da ancak «önerilecektir.»

Diğer yandan program, hemen her bölümünde «Doğu ve Güney - Doğu Anadolu»dan söz açtığı halde doğulu emekçi halka karşı eskiden beri sürdürülen ve MC döneminde yoğunlaştırılan «ırkçı şoven baskılar» olgusuna hiç değinmemekte, bunu görmemezliğe gelmekte. Doğu ve Güney Doğu'nun ekonomik sorunlarını ise büyük sermaye çevrelerinin ve doğuda yerleşik egemen güçlerin çıkarları doğrultusunda ve onlara dayanarak çözüme kavuşturmayı öngörmektedir.

Yukarda bir kaç örnekle açıklanan niteliğiyle program faşizmin geriletilmesi, demokratik hak ve özgürlüklerin korunup güçlendirilmesi konusunda, yalnızca bir azınlık hükümeti olma gereğinin ötesinde, sorunlara yaklaşık biçimi ve görüş açısı bakımından da, CHP'nin programı ve seçim öncesindeki kitlelere vaadlerinin doğrultusundan ayrılmış durumdadır.

F — Program'da, MC'nin «sola karşı birleştirici milliyetçilik»inin yerini «sınıfların yok sayıldığı ve yok saydırıldığı klasik burjuva milliyetçiliği» almıştır.

Yeni hükümetin programı MC hükümetinin, milleti cephelere bölmekle suçlayıp birlik ve bütünlük temasını kuvvetle işlemektedir. MC hükümetine karşı yapılan temel eleştiri «bölücülük» eleştirisidir ve MC döneminde ortaya çıkmış bütün sorunlar (can güvenliğinden ekonomik zorluklara kadar) **millet**'in bölünmesine, **hükümet**'in bölünmesine ve **devlet kurumları**'nın bölünmesine bağlanmaktadır. CHP, bu üç bölünmeyi ortadan kaldırarak sorunları çözmeyi vaadetmektedir. Böylece farklı çıkarları uzlaştırma iddiası haklı çıkarılmaya çalışılmakta ve kitlelere, sahip oldukları demokratik özlemler adına «milletin düşman kamplara ve cephelere bölünüp çatışmaya sürüklendiği bir ortamda sömürüden söz etmeye gerek olmadığının» kabul ettirilmesi öngörülmektedir. Program bunu yaparken, toplumun nesnel olarak sınıflara ayrıştığını, bunlar arasında nesnel olarak çıkar çelişki ve çatışması olduğunu görmezlikten ve bilmezlikten gelmektedir.

Nesnel olarak varolan bu olguları yoksaymakla hükümet, CHP programının «en üstün değer» saydığını söylediği «emek»ten yana hiçbir geçerli politika uygulayamayacağını da göstermiş olmaktadır.

G — Program, sermayenin egemenliğini arttırma eğilimindedir.

Sınıfsal ayrışımları dikkate almadan hiçbir soruna halk kitlelerinden yana bir çözüm getirilemez. Sınıf ayrışımları ve çelişkileri konusunda suskunluk, her zaman, işlerin sermayeden yana yürütüldüğünün ve yürütüleceğinin işaretidir.

Hükümet programına göre vurguncular, karaborsacılar dışında bütün «iş çevreleri» ve bazı kamu kuruluşlarına yerleştirilmiş silahlı militanlar dışında bütün işçiler «tedirgindir».

Patronların ve işçilerin «Hepsi aralarındaki çıkar çelişkilerini aşarak Türkiye'yi ekonomik ve toplumsal bunalımlardan kurtarabilecek bir hükümetin özlemini duymakta birleşmektedirler». Hükümet güven oyu alırsa, patronlarla işçilerin aralarındaki çıkar çelişkilerini nasıl «aşmaya» yönelteceği dikkatle izlenmeye değer olacaktır. «Çıkar çelişkilerinin aşılması», «çalışma barışı» ve «işçi - işveren ilişkilerinin sağlıklı bir düzene kavuşturulması» önlemleri hep, sermayenin egemenliğinin arttırılması, işçilerin sermayenin egemenliğine daha bağımlı kılınması yoluyla gerçekleştirilir. Programın, hayata geçirilmesi de bu sonucu verecektir.

H — Program, büyük sermaye sınıfı içinde sanayi kesiminin taleplerini gerçekleştirmeyi ön plana almaktadır.

Derli toplu bir ekonomik önlemler paketi getirmeyen hükümet programı, orasına burasına serpiştirilmiş önerilerle büyük sermaye sınıfı içinde sanayi kesimini kolladı-

ğını açığa vurmaktadır. Sanayi sermayesinin 1970 öncesinden beri tarımdan, bankacılıktan, dış ticaretten sanayie fon aktarımı istediği bilinmektedir. Programda, yuvarlak sözlerle dile getirilmekle beraber tarımda verimliliği (ve adaletli toprak dağılımını) sağlayacak bir toprak reformu; kredilerin «geniş ölçüde, sanayi, tarım ve hayvancılık» alanlarına yöneltilmesi; «özel bankacılık üzerinde kamu denetiminin etkinleştirilmesi» ve devlet bankacılığının sanayiin gelişmesine hız katması; tefeciliği ve «gereksiz aracılığı» ortadan kaldıracak bir bankacılık düzeni kurulması; «devlet sektörünün, özel sektörün ve halk sektörünün ortaklaşa yararlanabilecekleri bir dış ticaret kurumu» oluşturulması; hızlı sanayileşme için teknik eleman yetiştirilmesi, meslek ve teknik öğretiminin hızla geliştirilmesi öngörülmektedir. Bunlar büyük sanayici kesimin isteklerini cevaplayan önlemlerdir. Bir yerde geçen «tekelcilik eğilimleri önlenirken» deyimi ve halk sektörü ile köy kentten söz edilmesi sanayici kesiminin hoşlanmayacağı hususlar gibi görünse de, CHP kendisini büsbütün inkar edecek duruma düşmemek için bu kadarını söylemek zorundaydı. Kaldı ki, bu sözlerden ciddi bir sonuç çıkmayacağını sanayiciler de bilmektedirler.

İ — Programda, dış politika, Kıbrıs, AET ile ilişkiler, bölgede barışın sağlanması ve korunması hususları olabildiğince yuvarlak ifade ve deyimlerle ortaya konmaktadır. Ulusal bağımsızlık konusunda çelişkilidir.

Emperyalizmin ve yerli büyük sermaye ile etkili çevrelerin CHP hükümetinden dış politikada çözümünü bekledikleri baş sorun Kıbrıs'dır. Çünkü ambargonun kalkması, askeri yardımın başlaması, dış kredilerin verilmesi, döviz darlığının çözümü, AET ile ilişkilerin buzdolabından çıkarılması Kıbrıs sorununun çözümüne bağlanmıştır. Oysa hükümet programı bu konuda, «iki bölgeli bağımsız ve bağlantısız bir federal çözümü gerçekleştirmek üzere çaba gösterilmesi gerektiğine inanmaktadır» demekten öteye birşey söylememektedir.

AET ile ilişkiler konusunda da program, bu ilişkilerin «ülkemiz ve ekonomimiz yararına işlemesi biçiminde yeniden düzenlenmesi kanısında» olduğunu belirttikten sonra, asıl yapılması gereken işin, AET'ye girmek, ama orada ezilmemek ve bağımsızlığı koruyabilmek için ekonominin güçlü bir yapıya kavuşturulması olduğunu ileri sürmektedir.

Hükümet programının *milli savunma* politikasında ve dış politikada uluslararası yumuşamaya ve dünya barışının güçlenmesine katkıda bulunmayı, «ittifaklara olan katkısının bölge ülkeleri için bir kuşku ve güvensizlik etkeni olmamasına sürekli özen» göstermeyi, «bölge ülkeleriyle ve gelişme sürecindeki ülkelerle yakın ilişkiler, işbirliği ve dayanışma» kurmayı öngörmesi olumludur. CHP'nin Nato'ya, Cento'ya ve emperyalist dünyanın diğer anlaşma ve örgütlerine karşı olmadığı bilinmektedir. Ama Nato'da kalmayı öngörse dahi, ulusal bağımsızlıktan yana olduğunu vurguladığına göre, Türkiye toprakları üzerindeki yabancı askeri üslerden ve «dinleme tesisleri»nden, «ortak savunma anlaşması» diye adlandırılan ve ABD kongresinden geçmesi beklenilen ikili anlaşmadan tek söz etmemesi anlamlı ve önemli bir çelişkidir.

PROGRAM, CHP'YE OY VEREN KİTLELERİN DESTEĞİ YERİNE SERMAYENİN SORUNLARINI ÇÖZEBİLME YETENEĞİNE DAYANMAYI *ÖNGÖRMEKTEDİR.*

Başta da belirtildiği ve yukardaki kısa incelemenin açıkça gösterdiği üzere CHP'nin hükümet programı, CHP'nin kendisine oy veren kitlelerin desteği yerine, sermayenin sorunlarını çözebilme yeteneğine dayanma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Böyle bir eğilim, güven oyu alırsa, CHP'ye oy veren kitlelerin oy vermedikleri ve vermeyecekleri *politikalarla karşılaşacağı anlamına* gelmektedir.

Program, Türkiye'nin büyük bir derinlik kazanmış olan ekonomik ve toplumsal sorunlarını yalnızca MC hükümetinin başarısızlığına bağlayarak birikmiş ekonomik ve toplumsal sorunlara ilerici ekonomik önlemlerden ve kitlelerin desteğinden bağımsız çözümler peşinde olduğunu ortaya koymaktadır. Oysa ekonomik sorunlara ekonomi dışından çözüm, ancak ezilen kitleleri, şu ya da bu biçimde baskı altına alarak sağlanabilir.

Böyle bir programın çerçevesinde, Türkiye'deki politik bunalıma bir çözüm getirilmesi dahi olanaklı görünmemektedir. Çünkü böyle bir programla gerici, faşist güçlerin saldırıları önlenemez. Hele bugünkü hassas dengeyi koruyabilmek kaygısı ve gerekçesiyle demokrasinin genişletilmesi, düşünce ve örgütlenme özgürlüklerinin eksiksiz olarak sağlanması gibi hedeflerden vazgeçilmesi, demokrasiyi gerici güçlerin karşısında zayıflatmaktan başka anlama gelemez.

ÇIKIŞ YOLU DEMOKRATİK TOPLUMSAL MUHALEFETİN ÖRGÜTLENDİRİLİP GÜÇLENDİRİLMESİNDEN VE ÜLKE POLİTİKASINA GİDEREK DAHA YOĞUN BİÇİMDE AĞIRLIĞINI KOYMASINDAN GEÇMEKTEDİR.

Sonuç olarak, CHP'nin hükümet programı, CHP hükümetinin faşizmin geriletilmesi ve demokrasinin genişletilmesi yönünde bazı önlemler alabilmesi için yürütülecek demokratik kitlesel mücadelenin çok daha güçlü olması gerektiğini ortaya koymaktadır. *Diğer bir deyişle, eskiden beri belirttiğimiz* üzere, tutarlı demokratik güçlerin, demokrasinin geleceğini CHP'ye emanet etmek yerine, CHP'nin politikasını tutarlı demokratik bir çizgide tutabilmek için onun üzerinde ağırlığını daha yoğun biçimde duyurması zorunluluğu vardır.

Seçim sonuçlarına ilişkin Merkez Yönetim Kurulu Bildirimiz'de belirtildiği üzere «Partimiz, işçi sınıfı ve halk kitlelerinin hayat düzeylerini yükseltmek, demokratik hak ve özgürlükleri koruyup geliştirmek, devlet kadrolarından faşist unsurları tasfiye etmek doğrultusunda yürütülecek mücadelede bugüne kadar olduğu gibi işçi sınıfımızın sözcüsü olarak bu yolda yapılacak her girişimin ısrarlı takipçisi ve destekçisi olacaktır. Demokratik kanadın sahip olduğu kitlesel desteğin genişletilebilmesi ve bugünkü *hassas dengenin demokratik* kanat lehine değiştirilebilmesi, ancak bu yöndeki girişimlerin başarıya ulaşmasına ve ileri adımlar atılmasına bağlıdır. Partimiz geniş yığınların umut kırıklığına uğratılması ve bu ortamın faşizm tertipleri için bir basamak yapılmasına yönelik oyun ve hareketlere karşı işçi sınıfımızı ve emekçi kitleleri uyarma ve örgütlemenin artan öneminin de *bilincindedir ve bu bilinçle çalışmalarını* sürdürmeye kararlıdır.

Emperyalizm ve büyük burjuvazi hergün daha daralan bir alanda, yeni yeni oyunlarla varolan düzeni sürdürme telaşı içine girmişlerdir. Sömürücü güçleri geriletme ve giderek sömürüyü kaldırma mücadelesinin öncülüğünü yapan, izlediği politikayla, somut hedefleriyle öteki ilerici, demokrat güçlere örnek olan Türkiye İşçi Partisi mücadelenin bugünkü aşamasında üzerine düşen görevleri de başarmasını bilecektir.

ÇARK BAŞAK • *Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın organı* • *Sahibi: Türkiye İşçi Partisi adına* **Behice BORAN** • *Sorumlu yazı işleri müdürü:* **Nurdan ORPEN** • 15 günde bir yayınlanır • Yönetim yeri: TİP Genel Merkezi, Nur'u Ziya Sok. 17/5 Tünel - İSTANBUL Tel: 45 92 01 • Abone: 24 sayı için 35.— TL. Yurtdışı: 70.— TL. • Dizgi - Tertip: Başaran Matbaası — Tel.: 26 43 09 • Baskı: Ufuk Matbaası